

Enhet och enighet.

Av Albert Jensen.

I.

DEN SVENSKA SYNDIKALISMENS Duppkomst och utformning under inspiration från den franska syndikalismen är välkänd för alla, som varit med från början. En av den franska syndikalismens hörnstenar är principen om den fackliga arbetarerörelsens organisatoriska enhet inom ramen av en landsomfattande organisation, sådan denna princip utformades i Amiensresolutionen. Den franska syndikalismen blev en organisatorisk enhet genom övertagandet av de splittrande politiska intriger, genom vilka de politiska partierna sökte göra sig till herrar över arbetarerörelsen. För att kunna åstadkomma denna enhet grundades den syndikalistiska rörelsen icke på någon viss politisk åskådning, vilken aldrig skulle kunnat ena arbetarna, men på det gemensamma ekonomiska intresset, som sammanbinder alla arbetare i deras egenskap av lönearbetare. Just i deras egenskap av löneslavar skulle alla arbetare sammanslutas utan hänsyn till deras politiska eller filosofiska åskådning, och hänvisade man arbetarna att utanför den fackliga organisationen sammansluta sig i egenskap av partigångare. Det gjordes dessutom till en medlems plikt, att icke draga in i den fackliga organisationens inre liv de "åskådningar han utanför dessa bekände sig till", för att icke detta skulle på nytt väcka tvedräkt och sönderspränga organisationen.

Om det över huvud taget skulle vara möjligt att samla arbetareklassen, att åstadkomma enighet genom en enhetlig organisation, så måste det vara på en sådan grundval. Den franska arbetareklassen var också under många år praktiskt taget

samlad i en enhetsorganisation, ifrån vilken partiintrigerna voro bannlysta. Skulle denna grundval kunna visa sig bärkraftig under alla skeden? Skulle den verkligen kunna åstadkomma en enhetlig kampfront mot det kapitalistiska väldet? Endast erfarenheten kunde giva ett slutgiltigt svar härpå.

Man trodde, att man i Amiensresolutionen hade funnit en grundval för en *klasspolitik*, som skulle kunna undantränga *partipolitiken*. Men klassen är visserligen enad i kampen mot kapitalismen, men icke beträffande metoderna i denna kamp, ej heller beträffande de mål som måste sättas för arbetareklassens samfälliga strävan.

Egentligen konstituerar syndikalismens principiella ståndpunktstagande även ett politiskt program. Här förkunnar man kamp mot staten, intills staten är övervunnen. Här proklamerar man, att de fackliga organisationerna äro de, som skola övertaga samhällets ekonomiska verksamhet. Här proklamerar man det framtida samhällets baserande på federalistiska principer etc.

Men när det så bland arbetarna uppstå andra politiska åskådningar, som i vissa ting äro stridande mot detta positiva program, så synes det hart när omöjligt att upprätthålla enigheten. I Frankrike fick bolsjevismen sin partiavläggare. En stor del arbetare blevo bolsjevistikiskt sinnade. Enligt bolsjevismens politiska doktrin måste man sätta sig i *besittning av staten* för att använda denna till ett instrument till kapitalismens kuvande och socialismens upprättande. Till den ändan måste man införa en "proletariatets diktatur" i form av en *partidiktatur*, som gör ett politiskt parti till

härskande kast. Man sätter centralism i stället för federalism, statserövring i stället för statens bekämpande, partidiktatur i stället för arbetareklassens övertagande av den ekonomiska verksamheten genom sina fackliga organisationer.

Denna lära är i viktiga och avgörande ting rakt stridande mot den syndikalistiska ideologien. Men de människor, som omfatta läran om partidiktatur, äro arbetare. Man måste fråga sig om det icke är ganska orimligt att begära, att de som lönearbetare skola vara verksamma i en sammanslutning, vars mål och strävanden strida mot deras uppfattning. Är det möjligt för en människa att vara två? Är det möjligt för en människa att som fackföreningsmedlem arbeta för federalism och som medlem av politiskt parti arbeta för centralism? Är det möjligt för henne, att i och genom den ena organisationen arbeta för statens ödeläggande och i den andra för dess erövrande och brukande? Är det möjligt för henne att i sin fackliga sammanslutning arbeta för det ekonomiska livets ordnande genom de fackliga organisationerna utan inblandning av de politiska partierna, och som medlem av ett politiskt parti arbeta för fackföreningsrörelsens underäggande det politiska partiet? Det förefaller verkligen ogörligt.

En människa är en människa och icke två. Hon kan visserligen göra sig skyldig till motstridande handlingar undantagsvis, men hon kan icke göra dessa motstridande handlingar till en livsregel. Hon måste välja: det ena eller det andra. Men när hon som medlem av en syndikalistisk organisation väljer "det andra", väljer partiståndpunkt, så måste hon komma i konflikt med syndikalismen. Och när det är många som på detta sätt komma i konflikt, så måste det komma, vad som kom i Frankrike: en sprängning av den syndikalistiska organisationen.

Denna erfarenhet måste med nödvändighet uppkasta till debatt frågan om den tes, på vilken den franska syndikalismen blivit organisatoriskt uppbyggd, och vilken i väsentlig grad även är den svenska

syndikalistiska rörelsens, över huvud taget är hållbar.

II.

Den enighetsfråga, som nu kastats upp till debatt i Sverge, är i grund och botten av samma karaktär som nästan över allt frågan om facklig enhet och enighet.

Den organisatoriska enheten i Sverge var på sin tid i det allra närmaste etablerad i Landsorganisationen. Praktiskt taget voro de organiserade arbetarna samlade i denna. Så kom det också här till en sprängning i och med bildandet av Sverges Arbetares Centralorganisation. Orsakerna härtill voro mångahanda.

Enhetsorganisationen kan icke vara något axiom, något som står höjt över varje diskussion. Enhetsorganisationens fördelaktighet eller förkastlighet är naturligtvis beroende av det syfte den fullföljer. En enhetsorganisation på ett "gult" program är ingalunda något ideal. Alltså: enhetsorganisationer måste fylla vissa betingelser för att kunna accepteras.

De reformistiska organisationerna i Sverge voro ideologiskt rent borgerliga, voro organisationer, som icke hade andra uppgifter än sådana, som lågo inom ramen av det borgerliga samhället. De utbrytande syndikalisterna ville giva de fackliga organisationerna en socialistisk uppgift, som övertagare av den framtida produktionen.

De reformistiska organisationerna behärskades av moderata element, som voro mera inriktade för "samförstånd" med kapitalisterna än för kamp emot dem. Ledarna voro utom ledare för den fackliga rörelsen även ledare för det socialdemokratiska partiet, vilket gjorde att de fackliga intressena i hög grad underordnades de politiska.

De reformistiska organisationerna utmärkte sig för en växande centralism, som allt mera förhindrade det fria initiativet till strid på de lokala platserna och allt mera gjorde huvudstyrelserna till herrar över arbetarna och kuvade deras stridslust.

De reformistiska organisationernas kollektiva avtalsform, som alltmera svälde från lokalavtal till riksavtal, från kortvariga till långvariga överenskommelser, förhindrade

arbetarna i att utnyttja de gynnsamma konjunkturen för förbättrandet av sin ställning.

Dessa äro en del av de huvudmotiv, som ledde till bildandet av S. A. C. efter nederlaget under 1909 års generalstrid. S. A. C. gav sig en federalistisk organisationsform med omfattande lokal självbestämmingsrätt. Den proklamerade nödvändigheten av att befria de fackliga organisationerna från beroendet av politiska partier. Den förkunnade en ny fackföreningsideologi, som till sitt innehåll var socialistisk, som gav de fackliga organisationerna framtida uppgifter som förvaltare av produktionen, som förkunnade viljan till kamp mot staten som ett med kapitalismen sammanhängande politiskt organ, vilket måste avlösas av en ny politisk ordning i och med socialismens genomförande. Den förkunnade den direkta aktionens metod i stället för den parlamentariska. Den hävdade nödvändigheten av en hänsynslösare kamp mot de kapitalistiska utsugarna. Den proklamerade rätten att använda sabotaget i kampen mot utsugarna. Den förkastade de tidsbestämda kollektiva avtalen o. s. v. S. A. C. framträdde helt enkelt som den första representanten i det här landet för den revolutionära fackföreningsrörelsen, för syndikalismen.

Vad är det nu som har inträffat, som gör det så önskvärdt att förena S. A. C. med L. O.? Ha de idéer, som S. A. C. gjort sig till tolk för, på något sätt lidit skeppsbrott? Ha strävandena att skapa en ny revolutionär fackföreningsrörelse krönts med så ringa framgång. att tiden är inne att kasta yxan i sjön? Eller ha de gamla organisationerna revolutionerats till en sådan grad, att det icke längre finns några skäl för upprätthållandet av S. A. C.?

Intet av allt detta har inträffat. Den "centralisering av bestämmanderätten", som "skapar förtryckare och förtryckta, som dödar det självständiga initiativet och egna tänkandet och förhindrar skapandet av självstyrelse och självansvar bland arbetarna samt gör dem till samma behärskade element, som de äro i det borgerliga sam-

hället" (S. A. C:s principförklaring), har icke avtagit inom Landsorganisationen men snarare ökats. Det politiska beroendet under socialdemokratien är snarare större än mindre, ett förhållande som fortfarande verkar som en broms på klasskampen. Man kan vänta, att det tidsbestämda kollektiva avtalet snart nog kommer att kompletteras med en lagstiftning, som ytterligare förvärrar förhållandena, fastläser denna form för kollektivavtal, utan att Landsorganisationen på allvar tar upp kampen mot en sådan utveckling.

Det heter visserligen, att åtskilliga fackförbund i sina ingresser upptagit syndikalistiska principer och exempelvis tilldelat de fackliga organisationerna uppgifter som framtida produktionsorgan för socialismens förverkligande, och att detta även är förhållandet beträffande Landsorganisationen genom dess anslutning till fackföreningsinternationalen i Amsterdam. Det är sant och glädjande, men det kan ingalunda vara ett skäl till avskaffandet av S. A. C. Fastmera kan detta förhållande betraktas som en uppmuntran och en sporre för S. A. C. till att fortsätta sin agitatoriska verksamhet intill dess hela fackföreningsrörelsen definitivt drivits in på en sådan utvecklingslinje. Ännu är allt för litet nått för att man skulle ha någon anledning till att avskaffa sig själv.

För övrigt ha de senaste årens erfarenheter i allt väsentligt givit belägg för den syndikalistiska åskådningens riktighet. Den erfarenhet, som inhöstats av revolutionerna i de europeiska länderna, ha i utsträckt grad bekräftat, att den syndikalistiska rörelsen befinner sig på rätta vägar, varför det förefinnes alla skäl för upprätthållandet av den syndikalistiska organisationen. Ja, skulle man draga någon slutsats ur dessa erfarenheter, så skulle det snarare vara den, att det vore ett förräderi mot arbetareklassen att uppgiva en organisation, som har en så stor och oundgänglig mission sig förelagd som den syndikalistiska.

Eller är det så, att S. A. C. modererats i en sådan grad, att det icke är något stort,

som skiljer den från de reformistiska organisationerna? I så fall vore detta intet skäl för att taga ännu ett steg på kompromissernas och moderationsens väg, men väl ett skäl till självbesinning och ett återvändande från de reformistiska vägar, som äro villovägar.

Man pekar på understödsförmedlingen. Men S. A. C:s stadgar ha icke lagt hinder i vägen för organisationerna att öppna strid när och hur och var de finna det påkallat. Det är långt fram till den reformistiska ståndpunkten.

Och hur är det med Landsorganisationens antimilitarism? "Amsterdam" har visserligen accepterat generalstrejken och den direkta aktionen mot krig. Men vad gör väl L. O. för att i fall av behov göra detta beslut levande? Ingenting!

L. O., liksom Amsterdaminternationalen i sin helhet, blir alltmera ett annex till folkförbundet och den socialdemokratiska politiken. Vi ha bevittnat "Genèveprotokollets" fall, men det kommer tillbaka. Kan S. A. C. binda sig vid en politik av denna art? Kan den acceptera en politik, som medför stora möjligheter för landets indragande i ett kommande krig? Säkerligen icke. Tvärtom behövs S. A. C. till att kontrabalansera de skadliga verkningar en sådan politik kan åstadkomma inom arbetareklassen.

III.

Eller är en organisatorisk förening mellan S. A. C. och L. O. tänkbar utan att S. A. C. uppger sina organisationsprinciper, sina aktionsmetoder och sin ideologi? Det skulle då vara en *federalistisk sammanslutning* mellan de båda huvudorganisationerna och *icke en organisatorisk sammanslutning*.

Ty en organisatorisk sammansmältning skulle betyda S. A. C:s fullständiga utplånande. L. O. bygger på fackföreningar, sammanslutna i industri- och fackförbund, medan S. A. C. bygger på lokala samorganisationer med industriella hjälpgorgan. Då det är praktiskt omöjligt att förena båda dessa organisationsprinciper i en och sam-

ma organisation, och då L. O. naturligtvis icke är villig att genomföra en omläggning efter principen om lokala samorganisationer, så skulle en organisatorisk sammansmältning med nödvändighet medföra upplösandet av alla L. S. och medlemmarnas anslutning till fackföreningarna. En organisatorisk sammansmältning förutsätter tillämpandet av en enhetlig princip beträffande den lokala självbestämmingsrätten, beträffande avtalspolitik, beträffande aktionsmetoder etc. Och då L. O. naturligtvis icke rubbar sina cirklar för att tillfredsställa en riktning inom fackföreningsrörelsen, vars existensberättigande den förnekar, så är det uppenbart, att syndikalisterna genom en organisatorisk sammansmältning med L. O. skulle komma in under ett förmynderskapsförhållande, vars tillvaro just var upphovet till S. A. C:s bildande. Man komme tillbaka till utgångspunkten. En organisatorisk sammansmältning skulle med ett ord innebära, att S. A. C. begick självmord.

Återstår en federalistisk sammanslutning mellan L. O. och S. A. C. med bibehållande av båda organisationerna, en sammanslutning, som skulle lämna rörelsefrihet åt syndikalisterna och lämna dem tillfälle att även i fortsättningen propagera för sina idéer. Är en sådan sammanslutning möjlig? L. O. skulle säkerligen aldrig kompromettera sig inför det borgerliga samhället genom att göra sig moraliskt medansvarig för den syndikalistiska organisationen. Det är något vi icke behöva frukta.

Men skulle å andra sidan syndikalisterna vilja kompromettera sig genom att under en sådan sammanslutningsform å sin sida ikläda sig det moraliska medansvaret för L. O.? Jag är viss om, att S. A. C:s medlemmar skulle betacka sig. Att de skulle betacka sig för alla förräderier i form av organiserat strejkbryteri (nödvändig följd av den nu praktiserade avtalsformen) och i form av förbud mot strejker (nödvändig följd av den nu tillämpade centralismen), betacka sig för subordination under socialdemokratiska partiets och socialdemokra-

tiska regeringars politiska intressen (sorglig erfarenhet föreligger redan), och att de icke skulle ha ringaste lust att genom någon som helst slags samorganisation bli nödsakade att bära det moraliska medansvaret för L. O:s gärningar i allmänhet.

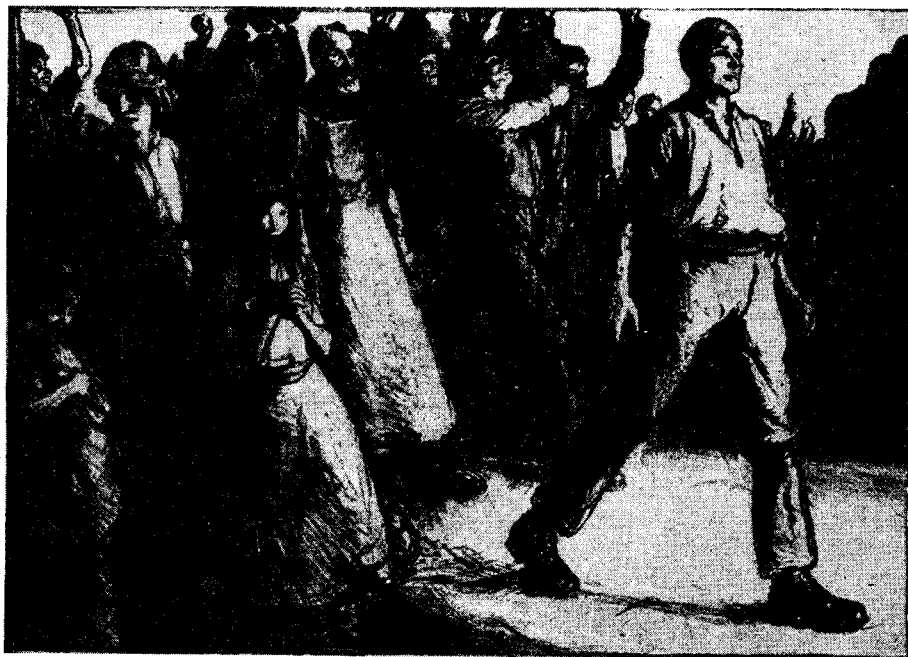
Kvar står den önskan om enighet mellan alla organiserade arbetare, som ständigt är levande och måste vara levande. En enighet i så stor utsträckning, som det är möjligt att åstadkomma. Men denna enighet i strider mot kapitalismen behöver icke med nödvändighet förutsätta en organisatorisk enhet. Den kan förverkligas i mycket stor utsträckning även om det finns tvenne huvudorganisationer.

Men denna enighet kommer aldrig att kunna förverkligas genom underhandlingar mellan "topparna". Den måste komma till stånd genom samförstånd mellan medlemmarna. Den måste växa fram underifrån och icke ovanifrån, därmed tillämpande en

syndikalistisk princip. Och denna enighet befinner sig på frammarsch. Över allt se vi hur man lokalt finner det nödvändigt att åstadkomma samarbete mellan L. S. och fackföreningarna. Och lite varstades finner man det förnuftigt och i samklang med den proletära solidaritetens bud att i de lokala platsernas fackliga centralorganisationer även bereda plats för syndikalisterna.

Landsorganisationens byråkrater ha visserligen gjort en framstöt mot denna tendens, men jag vågar tro, att även om denna aktion kan röna tillfällig framgång kommer den proletära solidaritetsinstinkten att med tiden taga ut sin rätt.

Det är på detta sätt som enigheten inom arbetareklassen småningom skall växa fram. Måhända kan tiden giva till resultat även en organisatorisk enhet. Detta är i varje fall den enda väg, på vilken en sådan kan åstadkommas.

Framåt mot den nya tiden!

Fackföreningsrörelsen i Italien under fascismen.

Av Armando Borgfi.

DET ÄR GANSKA SVÄRT ATT FÖR-
klara fascisternas, eller rättare stats-
fascismens förhållande till fackorganisa-
tionerna.

Vi ha vid annat tillfälle sagt, att fascis-
men är ett kaos av idéer utan begynnelse
och slut, utan hållning, utan egen fysionomi.

Man kan vara förvissad om, att om fas-
cismen kommit ett tjugotal år tidigare till
Italien, så hade den utan någon som helst
återhållsamhet undertryckt de fackliga or-
ganisationerna. Men efter kriget, efter ett
kvarts sekel av facklig kamp och utveck-
ling och efter uppkomsten av en storin-
dustri har ett oförbehållsamt undertryckan-
de av fackföreningarna blivit en omöjlighet.

Jag påstår icke, att det skulle vara omöj-
ligt att undertrycka dem med våld. Med
våld kan man för en tid undertrycka allt.
Men det finns funktioner, som blivit så
oundgängliga för det sociala livet, att det
är bättre att *avlösa* dem än att undertrycka
dem.

Under sin första tid kämpade fascismen
för att förstöra de röda fackföreningarna,
men samtidigt strävade den efter att upp-
rätta "nationella" fackföreningar. Men ef-
ter att ha erövrat makten har den sökt att
*genom tvångsbud från regeringen åstad-
komma ett samarbete mellan klasserna.*
Tvångsbud såväl för arbetarna som arbets-
givarna.

Man måste emellertid slå fast, att trots
alla de ansträngningar den "stråtrövande"
fascismen gjort, såväl före som efter upp-
rättandet av den fascistiska regeringen, i
syfte att ~~att~~ ~~till~~ ~~h~~ ~~int~~ ~~et~~ ~~g~~ ~~ö~~ ~~r~~ ~~a~~ ~~de~~ ~~f~~ ~~a~~ ~~c~~ ~~k~~ ~~o~~ ~~r~~ ~~g~~ ~~a~~ ~~n~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~a~~ ~~t~~ ~~i~~ ~~o~~ ~~n~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~a~~ ~~v~~ ~~sk~~ ~~i~~ ~~d~~ ~~a~~ ~~r~~ ~~i~~ ~~k~~ ~~t~~ ~~n~~ ~~i~~ ~~n~~ ~~g~~ ~~a~~ ~~r~~ ~~,~~ ~~s~~ ~~o~~ ~~m~~ ~~e~~ ~~x~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~t~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~a~~ ~~i~~ ~~I~~ ~~t~~ ~~a~~ ~~l~~ ~~i~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~(~~ ~~r~~ ~~e~~ ~~f~~ ~~o~~ ~~r~~ ~~m~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~t~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~k~~ ~~a~~ ~~o~~ ~~ch~~ ~~s~~ ~~y~~ ~~n~~ ~~d~~ ~~i~~ ~~k~~ ~~a~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~t~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~k~~ ~~a~~ ~~),~~ ~~s~~ ~~å~~

har man dock icke lyckats att fullständigt
krossa dem.

Under sin första tid sökte fascismen tvin-
ga arbetsköparna att inskriva sig i "les
corporazioni", vilka sammanslutningar skul-
le sammansättas dels av arbetarnas fack-
föreningar, dels av arbetsköparnas orga-
nisationer; inom vissa andra av dessa cor-
porazioni skulle däremot arbetare och ar-
betsköpare sitta sida vid sida utan de egna
organisationerna som mellanled.

Beträffande de till de fascistiska orga-
nisationerna anslutna arbetarna kunde de
varken opponera sig eller diskutera sina
intressen. Den höga hierarkien inom fas-
cismen löste problemen på sitt sätt. Men
beträffande arbetsköparna ställde sig saken
annorlunda. Den fascistiska regimen be-
friade dem till en del från arbetarnas kamp
emot dem, men för sin del ville arbetskö-
parna ingalunda, icke ens de av dem som
voro fascister, avstå från *sin klasskamp
mot arbetarna.* Arbetsköparna ha sålunda
aldrig accepterat de fascistiska politikernas
metod för fackföreningsrörelse.

Under fascismens första tid gjordes det
sålunda försök att skapa blandade fascist-
ska fackföreningar (bestående av såväl
arbetare som arbetsköpare), men dessa sam-
manslutningar ha icke kunnat upprätthå-
llas. De ha försvunnit. Arbetsköparna ville
vara — fria! De ha sina organisationer,
som tillvarataga deras intressen.

Fascismen drömde i själva verket om en
"blandad" fackorganisation för att på detta
sätt kunna fylla sina organisationers tom-
het med arbetsköpare. Ty arbetarna ville
icke ansluta sig till de fascistiska organisa-
tionerna utom i sådana fall, då de genom

tvångsmedel bringades därtill. Det har blivit fastslaget, att det i vissa fabriker, där fascisterna påstodo sig ha hela massan med sig, inträffat, att när man företagit slutna omröstningar för utseendet av fabrikskommittéer, vilka existerade ända till för några månader sedan,¹ så tillföll den överväldigande majoriteten, ända till 90 procent, de revolutionära syndikalisterna, och ofta valdes en gammal kämpe, som var landsflyktig eller satt i fängelse. Hur skulle man kunna göra slut på de röda organisationerna, när eld och järn icke förmådde helt att döda dem? Man kunde icke gärna hålla på med att mörda tills den siste medlemmen i den sista röda fackföreningen var utrotad.

Under sådana förhållanden försökte man med diverse lagliga medel:

1. För tvenne år sedan stiftades en lag, som bemyndigade polisprefekten att själv eller genom de representanter han utsåg sätta sig i besittning av fackföreningarna, "när man kunde misstänka att det gjordes försvinnningar". När man således ville tillintetgöra en fackförening och ställa den under polisens förmynderskap, kunde man alltid "misstänka" — att det pågick försvinnningar inom fackföreningen!

2. Dessutom företogs från regeringens sida försök att draga till sig ledarna för den till Amsterdam anslutna reformistiska landsorganisationen, gamla rävar som Mussolini känner personligen från den tid han tillhörde det socialistiska partiet. Mussolini kände dem så pass, att han visste, att de icke voro i stånd att motstå närmanden från en regerings sida. Vid tiden före mordet på Matteotti fanns det i själva verket goda utsikter för ett samförstånd mellan Mussolini och de reformistiska ledarna. Men Matteotti var ett hinder för ett sådant samförstånd, och man försökte då att "övertyg" honom.² Man kände behov av att befria sig från honom, att få bukt med honom. Detta är något som numera allmänt erkännes av politikerna, och d'Aragnas avgång från sin post i spetsen för den reformistiska landsorganisationen sistlidne må-

nad är en följd av den leda som ledarnas samarbetspolitik framkallat bland arbetarna.

3. Den legala upplösningen av U. S. I. (Union Sindicale Italiana,³ sektion ansluten till I. A. A., Berlin), vilken emellertid icke är upplöst, ty i Italien fortsätter den att uppträda som "Kommittén för de syndikat, som varit anslutna till U. S. I." Samt den legala upplösningen av järnvägsmännens nationella förbund, vilket hade en revolutionärt syndikalistisk tendens, fastän oavhängigt av de tvenne landsorganisationerna, den syndikalistiska och den reformistiska.⁴

Ett annat försök att definitivt undertrycka de icke fascistiska fackföreningarna gjordes sistlidet år. Det gick till så här: arbetsköparna, sammanslutna i Industriens Arbetsgivareförbund, träffade en överenskommelse med de fascistiska fackorganisationerna om att icke erkänna andra fackorganisationer än *corporazioni*. Således: inga förhandlingar, inga avtalsuppgörelser, inga överenskommelser med fackorganisationer, som icke dirigerades av fascisterna.

I förra månaden spred regeringens telegrambyrå ett meddelande om "en ny seger" för de fascistiska fackorganisationerna. Man hade slutit en överenskommelse med arbetsköparna om monopolisering av arbetet för de fascistiska organisationernas medlemmar. Men hur kan detta framställas som en ny seger, när man redan föregående är slutit en sådan överenskommelse? Vittnar det icke snarare om att försöket att monopolisera arbetet för fascisternas fackföreningar blivit ett fiasko! Varför har man förnyat denna överenskommelse? Därför att *arbetsköparna icke kunnat genomföra den överenskommelse, som träffades föregående år!*

Och varför ha de icke kunnat genomföra den? Därför att, som presidenten för arbetsköparnas sammanslutning själv förklarat, man icke uteslutande kunnat träffa avtal med fascisternas organisationer eftersom arbetarna icke varit anslutna till desamma.

I år har man sagt sig: vi gjorde fiasko förra året, men låt oss än en gång försöka och kanhända kunna vi genom förnyade ansträngningar försvaga de icke fascistiska fackorganisationerna, eventuellt tillintetgöra dem.

Skola fascisterna och arbetsköparna lyckas denna gång? Vi tro det icke. Men vad vi kunna konstatera, det är, att deras överenskommelse från förra året gjort fiasko, ty i annat fall skulle de icke behövt sluta en ny överenskommelse i år.

Ni kunna icke gärna begära, att man efter detta skall kunna vara i stånd att angiva en riktlinje för den fascistiska politikens hållning gent emot fackföreningarna. Man förstår icke vad de vilja. Men lyssnar man till dem, får man den uppfattningen, att de ämna genomföra en samhällsrevolution.

Men man ser ingenting av denna revolution.

Det är för att bluffa bourgeoisie som fascisterna avbränna retoriska fyrverkerier och i sin polemik jonglera med tvetydiga ord.

Den ena gången tala de om, att man måste betrakta och behandla strejk och bojkott som en förbrytelse. En annan gång tala de om, att man måste påtvinga skiljedom i klasskonflikter. Och en tredje gång tala de i obestämda ordalag om, att de fackliga organisationerna borde ha rätt att välja deputerade och senatorer!

Vi följa händelserna och skola hålla eder underrättade, men ni skola finna, att de fascistiska nyheterna för samhällsordningen äro sällsynta, fast geniala — såsom projektet om den tvungna skiljedomen!

Fascisterna ha flugan. Om Mussolini skulle göra en resa till Ame-

rika, så skall jag slå vad om, att man kommer att påstå, att det var han — som upptäckte detta land!

¹ En kommitté av arbetare, utsedd av arbetarna själva för att ordna de inre mellanhavandena på arbetsplatsen med arbetsköparen. Ledarna av corporaciones uppmanade arbetsköparna att undertrycka dessa kommittéer, ty de voro en tillflyktsplats för "omstörtande" verksamhet.

² Han var i stånd att hindra de fackliga ledarnas "konformistiska" politik, därför att dessa ledare voro medlemmar av det socialistiska partiet, i vilket Matteotti var generalsekterare, det parti som kallade sig "unitärt", reformistiskt och regeringsvänligt, d. v. s. vänligt sinnat mot den borgerliga demokratiens regering, icke mot den fascistiska.

³ Januari år 1925.

⁴ Man kan betrakta järnvägsmannaförbundet som oavhängigt, fastän dess styrelse i sista minuten förklarade det anslutet till den reformistiska organisationen för att om möjligt undvika upplösning.

Mussolini möter ärkefascisten.

Notenkraker

Amsterdam

Den ryska fackföreningsrörelsen.

Av Alexander Schapiro.

TROTS ALLA ARBETAREDELEGATIONER — engelska, belgiska, svenska, norska och tusen andra — som vandra till det nya Mecka för att där söka det ryska folkets lycka och det ljus, som skall lysa över den övriga världens befriande revolution, har den ryska arbetareklassen ingenting att visa dessa gäster, som den kan kalla sitt eget verk, oberoende av varje inblandning från regeringen.

Vi känna icke vad som rör sig i det innersta hos dem, som, efter de otaliga officiella visiter som de ryska ledarna så väl förstå att organisera, vända tillbaka hem. Det är sant att de utländska delegationer, som fara till Ryssland för att "på ort och ställe studera" bolsjevismens välgärningar, i de flesta fallen äro sammansatta av kommunister, som fara dit för att knäböja inför Lenins balsamerade lik, för att deltaga i studieparader och sedan vid återkomsten kunna vinna nya proselyter åt sitt lands kommunistiska parti. Antingen komma dessa delegationer till Ryssland för att bli förda bakom ljuset, eller resa de tillbaka utan att ha sett någonting, oaktat de betraktat en hel del ting.

För att få en klar uppfattning om vad som tilldrager sig i Ryssland, är det tillräckligt att uppmärksam följa sovjetpressen — om det är omöjligt att uppehålla sig i landet och känna språket. Denna press erbjuder så mycket större intresse, eftersom den är den enda, som har rätt att existera på området för de *Socialistiska Republiker*nas Union, och eftersom den till sitt väsen är en regeringspress. även om den ibland smyckar sig i en falsk oavhängighets mantel.

Då, som bekant, det ryska kommunistiska

partiets centralkommitté är det dirigerande organet icke blott för sitt eget parti utan för all verksamhet på det politiska och ekonomiska livets område i Ryssland, så måste varje pressorgan — må det vara en fackföreningstidning, en vetenskaplig tidskrift eller en litterär revy — bära centralkommitténs för det ryska kommunistiska partiet märke.

Som vi skola se längre fram mottager den ryska arbetarerörelsen, liksom varje ringaste funktionär i tjekan, order och direktiv från denna allsmåttiga kommitté.

Låt oss vända oss till de ryska fackföreningsorganen för att se hur och i vilken riktning arbetarerörelsen utvecklar sig och vilka drag som äro mest utmärkande för denna rörelse.

För att göra oss reda härför, så låt oss först kasta en blick på den sista ryska fackföreningskongressen, som ägde rum i november 1924. Denna kongress var av särskilt stor betydelse vid detta tillfälle. På ena sidan var det denna kongress, vid vilken delegationen från de engelska Trades Unions var närvarande med Purcell i tåten. Detta sammanträffande i Moskva ledde något senare till bildandet av den engelsk-ryska kommittén för facklig enighet. Å andra sidan gävo vid denna kongress de ryska fackföreningsledarna nya direktiv till fackföreningarna — i fullkomlig underkastelse under de beslut om fackföreningarnas uppgifter, som fattats av det ryska kommunistiska partiets kongress, vilken hade ägt rum före den fackföreningskongress, om vilken vi nu tala.

Ett karakteristiskt drag: alla ryska kongresser av betydelse, såsom fackföreningskongresser, industriella kongresser, till och

med kongresserna för de lagstiftande institutionerna i de ryska staterna — Centrala exekutivrådet för U. R. S. S. — avhållas efter det kommunistiska partiets kongress, för att man på detta sätt skall kunna fasthålla vid en gemensam aktionslinje — eller reaktionslinje — för hela statsmaskineriet i alla de politiska, ekonomiska och kulturella förgreningar, för vilka partiet anser det vara opportunt.

Det officiella organet för de ryska fackorganisationernas centralråd, "Vestnik Trouda" (Arbetets budbärare), som på grund av sin officiella ställning samtidigt är det ryska kommunistiska partiets propagandaredskap, offentliggör vissa mycket intressanta saker beträffande denna kongress i november 1924. Vi skola återgiva en del av det intressantaste materialet.

Kongressens sammansättning.¹

Kongressen bestod av 1,055 representanter, av vilka 858 hade beslutande röst och 197 — rådgivande röst. Dessa 1,055 delegater representerade 6,367,300 medlemmar. Denna siffra är imponerande, i synnerhet när man erinrar sig, att de tyska reformistiska fackföreningarna, i ett utpräglat industriland där arbetarna äro i besittning av medfödd organisationskultur, enligt de siffror, som lämnades vid den senaste kongressen, endast räkna omkring 4 miljoner medlemmar. Förklaringen över att det i det industrialiserade och disciplinerade Tyskland finns färre medlemmar än i Ryssland med sin ringa utvecklade industri är icke svår att finna. Före införandet av Nep var det fackliga medlemskapet obligatoriskt i Ryssland. Avgifterna avdrogos automatiskt från lönerna. Efter införandet av Nep blevo bolsjevikerna nödsakade att förklara, att medlemskapet i de fackliga organisationerna skulle vara *frivilligt*. Emellertid är varje partiorganisation utom regeringspartiet och varje fackorganisation utom regeringsfackorganisationen strängeligen förbjudna. Och å andra sidan blir den arbetare, som icke inträder i regeringsfackorganisationerna, förföljd både ekonomiskt och politiskt på ett sådant sätt, att den ovan

angivna siffran icke blott kan betraktas som antalet organiserade arbetare, utan även som antalet arbetare och anställda i hela landet.

Av dessa 6,367,300 organiserade äro 778,300 anställda tjänstemän i olika regerings- och privata institutioner. Detta innebär att byråkratien slukar 12,2 % av det totala antalet arbetare. Tjänstemännens förbund måste således vara det numeriskt starkaste näst efter järnvägsmännens förbund, som har 805 200 medlemmar. Men i verkligheten representera tjänstemännen den största "industrien", ty man får icke glömma, att enligt organisationernas industriella uppdelning alla tjänstemän i en sovjetindustri äro inskrivna som medlemmar i fackföreningarna tillhörande deras respektive industrier. Det är således alldeles säkert, att antalet tjänstemän överstiger miljonen, vilket ger till resultat, att åtminstone 16 % av arbetarebefolkningen måste inrangeras under rubriken funktionärer och tjänstemän.

En intressant företeelse på denna kongress var, att av 1,055 representanter icke mindre än 688 voro fackföreningspresidenter! Med andra ord: mer än 65 procent av delegaterna innehade den mest betydelsefulla platsen i sin fackförening. För det första intresserar sig icke den stora massan för fackföreningslivet, denna massa som mot sin önskan blivit inregistrerad i en organisation med trånga gränser och baserad på regeringspartiets förmynderskap. Denna massa tar därför ingen del, eller en helt passiv del i valen. Dessutom företagas valen av kongressdelegater vid sammanträde med fackföreningsstyrelserna eller till och med av exekutivkommittéerna, vilket tryggar presidentens val som kongressrepresentant. För övrigt är denne president alltid en inflytelserik medlem av det kommunistiska partiet, och detta är ytterst den bestämmande.

Men för övrigt utgjordes 94,8 % av kongressrepresentanterna av fackföreningspresidenter (688), ordförande i fabrikskommittéer, fackföreningssekreterare, medlemmar

av exekutivkommittéer och chefer för de departementala fackföreningssammanslutningarna.

Härtill komma ytterligare 47 representanter, eller 4,6 %, som närmast ha ställning som fackföreningsfunktionärer: resande fackliga ombudsmän, fackföreningsinstruktörer och andra befattningshavare.

Endast 7 kongressrepresentanter eller 0,6 % voro icke innehavare av dylika poster och således valda direkt ur arbetarnas mitt. Kongressen var således i utomordentlig grad en funktionärskongress.

Beträffande kongressens ideologiska fysiologi visa oss följande siffror, till vilken utomordentlig grad diktaturens skruv blivit åtdragen, och hur den omöjliggör varje möjlighet till oavhängig meningsyttring. Av de 1,055 representanterna voro 1,042 kommunister, d. v. s. 98,8 % av hela antalet, medan 13 voro partilösa, eller 1.2 %. Dessa siffror äro ett lysande exempel på vad man kan åstadkomma även på andra områden av det sociala livet i Ryssland. De visa särskilt hur tjekisterna ha gjort rent bord med varje annan ideologi än den av bolsjevikiska staten erkända och påtvingade.

Avgifter och finanser.

"Den centrala frågan i fackföreningsarbetet", skriver Guéguétkori i en artikel om fackföreningsfinanserna på VI ryska fackföreningskongressen,² "har varit den om *individuella avgifter*. När regeringens understöd blivit undandraget fackföreningarna, ha dessa sett sig nödsakade att betrakta avgifter från medlemmarna som den enda källan till existens."

Det är först nu vi officiellt erfara att innan införandet av de individuella avgifterna fackföreningarnas existens baserades på statens allmänna budget. Hur många gånger ha vi icke tidigare påstått det, och hur många gånger har man icke i formella dementier — lika lögnaktiga som formella — förklarat motsatsen. Nu, sedan den bolsjevikiska regeringen blivit nödsakad att följa Neps direktiv, har den stängt sin kassa för fackföreningarna, och nu "förstår" man den stora betydelsen av indivi-

duella avgifter. "Vid det samvetsgranna och frivilliga betalandet av sin medlemsavgift", säger Guéguétkori,³ "vill den organiserade också veta vart hans pengar ta vägen. Säkerligen kan han icke vara tillfredsställd med det förhållande, som ofta fastslagits under senaste tiden, att den största delen av fackföreningskassan går till underhållet av funktionärerna." Det är i själva verket notoriskt, att fackföreningarnas rent byråkratiska utgifter, avlöningar åt funktionärer, skrivelser av alla slag, etc. — i de flesta fall överskrida hälften av medlemsavgifterna. Denna fackföreningarnas budgetära oavhängighet förhindrar ingalunda fackföreningarnas politiska och ekonomiska underordnande den bolsjevikiska regeringen. Detta slaveri förblir, som hittills, hörnstenen i den bolsjevikiska fackföreningsrörelsen.

Löner och ackordsarbete.

För att kunna intensifiera produktionen, vilken, trots alla förutgående ansträngningar, blev, mer och mer katastrofal, beslutade den bolsjevikiska regeringen för ett års tid sedan att införa ackordsarbete, och lät de ryska fackorganisationernas centralkommitté adoptera detta system. Som bekant kämpar arbetareklassen i nästan alla länder emot denna raffinerade exploateringsmetod, som gör arbetsdagen lång och märkbart förminskar lönen. Men den bolsjevikiska regeringen, som endast tänker på produktionsmaskineriet och icke på producenten, har lättvindigt beslutat höja landets produktivitet genom en avskyvärd utsugning av arbetaren, till och med på bekostnad av arbetareklassens liv.

Men lät oss anföra några siffror till förklaring.

Här är först och främst en tablå över månadslönerna i läderfabrikerna i Leningrad (i guldrubel) för september och december 1924.⁴ Det gäller följande fabriker: 1. Skorokhod, 2. Radichtcheff, 3. Marxiste, 4. Komintern, 5. Bebel:

	Sept.	Dec.	Ökning + minskning —
1	73: 80	66: 63	— 9.8 %
2	73: 96	66: 25	— 10.5 %

3	66: 87	73: 74	+ 10.27 %
4	66: 82	53: 25	— 20.3 %
5	70: 24	66: 46	— 5.4 %

Förutom det förhållandet, att dessa löner äro under det nödvändiga levnadsmimum på grund av dyrtid på livsförnödenheterna, så se vi, att de ha sjunkit i december i förhållande till september. Denna sänkning har just åstadkommit därigenom att det var under denna period regeringen införde ackordsarbetet.

En annan tablå, som följer här nedan, lämnar oss jämförande siffror från läderindustrien i Moskwa beträffande produktiviteten och lönerna efter införandet av ackordssystemet.⁵ Dessa siffror gälla januari månad 1925, således efter fyra månaders erfarenhet av systemet. Siffrorna från oktober ha lagts till grund för jämförelser (= 100 %):

Fabrik	Produktivitet	Löner
Hudar och skinn:		
Troujenik	130.9 %	119.0 %
Chorkoj	95.5 %	99.2 %
Zemlyatchka	143.0 %	97.2 %
Troyekourovsky	110.2 %	86.6 %
Krasny Postavtchik	216.7 %	118.9 %
Krasny Kojevnik	137.4 %	114.5 %
Skodon:		
Commune de Paris	113.9 %	101.7 %
Bourevestnik	154.4 %	127.6 %
Krasny Obouvtchik	120.3 %	212.8 %
Krasnaya Oborona	296.3 %	93.0 %
Chkola	115.1 %	91.4 %

Av dessa siffror framgår det, att endast i ett fall har produktivitetssökningen framkallat en i förhållande till ökningen större lön. I ett annat fall har varken produktiviteten eller lönen nått upp till den höjd de hade i oktober 1924. Vid fem andra fabriker har lönen, trots att den är högre, dock sjunkit relativt i förhållande till den höjda produktiviteten. Slutligen har lönen i fyra andra fall blivit *absolut* mindre än den var förut, trots att produktiviteten stigit från 10 till 200 %.

Vad måste väl följderna bli av ett sådant sakernas tillstånd? Svaret har nästan blivit oss givet i läderarbetareförbundets officiella organ. Se här vad en av specialiserna på arbetarstatistikens område i Ryssland, B. Margulin, säger oss om saken efter

att ha studerat arbetet i fabriken Bourevestnik i Moskwa:⁶

"Ifrån november 1924 ha vi övergått till ackordsarbetet. Resultaten blevo följande: före införandet av detta system var genomsnittslönen för en arbetare 79 rubel i månaden; under ackordsarbetet har lönen uppgått genomsnittligt till (6 mån.) 90 rubel; lönen har således stigit med 14 %. Lönestegringen har kommit till stånd genom höjning — i avsevärd grad — av arbetets intensitet."

Författaren säger oss icke hur starkt produktiviteten stigit, men om vi taga i betraktande de siffror, som anföras från samma fabrik i ovanstående tablå, som gäller januari månad, så har den stigit mer än lönen. Men vad han redan sagt oss är, att stegringen av detta minimum av materiellt välstånd har skett på bekostnad av arbetarens energi, d. v. s. *på bekostnad av hans hälsa*. Men författaren är ännu tydligare i följande anmärkning:

"Arbetarnas frånvaro från arbetsplatsen på grund av indisposition har varit följande för de sex månader observationen gäller: november 5.3 % av arbetarna; april 7.5 %. Procentsiffrorna omfatta hela fabrikspersonalen, tjänstemännen inräknade. Men frånvaron från arbetsplatsen faller framför allt på de egentliga industriarbetarna; för dessa är frånvaron i början av januari i medeltal 11,5 %. Frånvaron av hjälparbetare och tjänstemän är obetydlig... Det är odiskutabelt att man anstränger sig betydligt mera under arbetet; önskan att uppnå större lön är också mycket stark, även på bekostnad av den egna hälsan... Läkarna, som inspekterat, ha mer än en gång fäst uppmärksamheten på, att den hastiga tillväxten av sjukligheten bland arbetarna är en följd av den överdrivna ansträngningen under arbetet."

Det måste observeras, att tidningens redaktion vid offentliggörandet av artikeln anmärker, att den publiceras som ett *diskussionslägg* — den vanliga formeln för att säga, att tidningen är rädd för att taga något som helst ansvar för författarens

slutledning. Ty dessa slutledningar innebär ett fördömande av ackordsarbetet, som införts av bolsjevikerna och understödes av fackorganisationerna. Man sätter staten över samhället, över människorna. Följaktligen: allt skall offras för den så kallade proletäriska staten, även arbetarnas liv och hälsa. Sådant är lösenordet hos de ledare, som det kommunistiska partiet har placerat i spetsen för de ryska fackorganisationerna.

De "borgerliga" staterna behöva blott låta sig inspireras av exemplet och förklara att de göra det för proletariatets välbefinnande.

Den nya fackföreningspolitiken.

Denna servila underdånighet för regeringen, hela denna politik, som föres av den fackliga organisationens ledare, har fullständigt paralyserat fackföreningslivet i Ryssland. Något fackföreningsliv existerar icke. Detta sakernas tillstånd, framkallat av det kommunistiska partiets diktatur, göres ännu mera odrägligt på grund av den servila roll som spelas av de kommunister, som blivit placerade i spetsen för den fackliga organisationen. Men ställningen är sådan, att den förskräcker dess egna skapare. Vi se denna fruktan i den resolution, som antogs i plenum av det kommunistiska partiets centralkommitté den 10 oktober 1925. Efter att först ha gratulerat sig själv till den "framgång" som uppnåtts av den ryska fackorganisationen tack vare det kommunistiska partiets beundransvärda förutseende, tillintetgör centralkommittén sitt eget uttalande genom följande:

"Fackföreningarna", säger resolutionen, "ha ofta visat sig odugliga till att komma i höjden med sin uppgift, ha ådagalagt en anda av ensidighet, sätta ofta tillbaka i andra ledet deras huvudsakliga och mera viktiga uppgift — den att försvara de massors ekonomiska intressen, som de sammansluta med syfte att höja deras materiella och intellektuella nivå.

"Detta leder å sin sida oundgängligen till att man från fackorganisationernas sida fäster otillräcklig hänsyn till de breda arbetaremassornas krav och fordringar, leder till

återuppväckandet av militär-kommunistiska metoder, till otillräcklig uppmärksamhet för viktiga detaljer inom fackföreningsrörelsen, någon gång till kriminell vårdslöshet vid utgivandet av medlemmarnas bidrag, till ådagaläggande av formalism och byråkrati.

"Centralkommittén betraktar som menliga sådana ensidiga utslag som man vanligen kallar 'administrativa industriella avvikelser', vilka framträda i olika fackliga organisationer, och som utmärkas genom försök till direkt och inkompetent ingripande i de industriella företagens administration och ledning, genom en sammanblandning av de fackliga funktionerna med statens ekonomiska funktioner, och genom att de fackliga organisationerna och deras representanter inför arbetarna förvara alla av administrationen för statens ekonomiska organ vidtagna åtgärder eller framställda förslag.

"Detta är speciellt menligt och farligt, ty detta förvandlar fackorganisationerna till ett annex, till ett politiskt departement förbundet med statens ekonomiska organ, och leder till ett förglömmande av de väsentligaste funktionerna — de att vara representanter och försvarare av arbetarnas ekonomiska intressen — och inför i industriens administrativa system ett skadligt element av dubbelhet och oansvarighet."

Detta dunderslag med adress till den ryska arbetarerörelsen bör man hålla i minnet. Men framförallt är det av vikt att erinra sig, att *fackorganisationerna i Ryssland icke få lov att blanda sig i industriens ledning och förvaltning*; att deras roll blir densamma som i *alla borgerliga, imperialistiska och kontrarevolutionära länder*: att försvara arbetarnas ekonomiska intressen emot statens ekonomiska organ. Dithän har man alltså kommit åtta år efter oktoberrevolutionen.

I olika "borgerliga" länder kämpar den organiserade arbetareklassen för rätten att inblanda sig i fabrikenas ledning. I Ryssland, där man tycker att arbetarna skulle råda, där rekommenderas deras organisationer att icke lägga sin näsa i saker som icke angå dem.

Men centralkommitténs resolution begränsas icke till de fackliga organisationernas uppgifter. Den sysselsätter sig även med kommunisternas roll inom fackorganisationerna.

"Vid sidan om en småaktig inblandning från partiorganens sida i de fackliga organisationernas dagliga liv, förekommer det ofta föga allvarliga val av funktionärer som skola dirigera dessa organisationer; deras allt för ofta förekommande omplaceringar tack vare vilka den fackliga demokratin ofta våldföres; partiorganens bestämmande över flertalet frågor som beröra arbetsförhållande, löner, kollektiva avtal, etc. På detta sätt överskridas de normala metoderna för den fackliga verksamheten och försvagas härigenom fackföreningarnas auktoritet i de stora arbetaremassornas ögon..."

"...Partiets centralkommitté erinrar alla partiorganisationer om, att fackföreningarna äro de stora sammanslutningarna av partilösa arbetare, att arbetet i deras mitt icke kan bedrivas med framgång utan på basis av övertygande metoder, med disciplin baserad på kamratskap, genom utvecklandet av en omfattande aktivitet på alla det fackliga livets områden från deras sida, som de sammansluta. Det är i fackföreningen en sund arbetaredemokrati i högsta möjliga grad måste förverkligas. Befallandets och det småaktiga förmynderskapets metoder måste mindre än någonsin tillåtas beträffande fackföreningarna.

"...Fackföreningarna ha skapats och uppbyggts av vårt parti. Under partiets ledning ha de utvecklats och uppnått en stor framgång. Deras framgångar och deras brister äro framgångar och brister för vårt parti och för sovjetmakten, vilken fackföreningarna stödja.

"Partiet äger i fackföreningarna ett mäktigt maskineri genom vilket det kommunistiska inflytande och den kommunistiska politiken kan utbredas bland hela massan av partilösa arbetare och genom deras inflytande bland miljonerna av bönder..."

"...Centralkommittén betraktar det som sin plikt att för alla partiorganisationer på-

peka nödvändigheten av ett mera förbindligt, mera delikat, mera klokt uppträdande emot fackföreningarna, om nödvändigheten av en förändring av metoder för uppnåendet av partiets syften. Kommenderandet och det småaktiga förmynderskapet måste definitivt förkastas."

Sådana äro de sanningar, som det kommunistiska partiets centralkommitté nyss förkunnat. Intet partiförmynderskap över fackföreningarna längre! Men... med ett ombyte av metoder — *bevara partiets förmynderskap inom fackorganisationerna*. Beträffande formen — arbetaredemokrati; beträffande det verkliga innehållet — fortfarande det kommunistiska partiets diktatur.

Denna resolution bevisar ett förhållande, som icke kan förnekas: att den icke blivit antagen om icke missnöjet bland de ryska arbetarna varit så starkt. Detta missnöje har tvingat det kommunistiska partiet att förklara, att en fackförening icke kan vara en partifilial, att den bör vara oavhängig av partiet om den skall kunna utföra den roll, som åligger den.

Steg för steg tvingas bolsjevismen att evakuera sina positioner och draga sig tillbaka. Det är därför som det kommunistiska partiet, samtidigt med beslutet om att mildra partiets herravälde inom fackföreningarna — vilket av centralkommittén själv erkänts vara ödesdigert — fräntager dessa fackföreningar — vilka till följd av den nya politiken kunna bli mindre och mindre bolsjevikiska — rätten att intervensera i industriens organisation och landets ekonomi.

Återstår statskapitalism och röd fascism.

¹ L. Magasiner, "Composition du VI-e Congrès Des Syndicats de l'URSS", *Vestnik Trouda*, Januari 1925, sida 78.

² *Vestnik Trouda*, Januari 1925, sida 154.

³ *Vestnik Trouda*, Januari 1925, sida 159.

⁴ Patapoff, *Skin- och läderarbetaren* nr 7 (115), 15 april 1925.

⁵ *Skin- och läderarbetaren* nr 7 (115), 15 april 1925.

⁶ *Skin- och läderarbetaren* nr 12 (120), 5 juli 1925.

⁷ *Pravda*, nr 238, 17 oktober 1925.

Fernand Pelloutiers plats i syndikalismens utvecklingsprocess.

Av Dr. Max Nettlau.

DEN 13 MARS 1926 HAR DET REDAN förflutit ett kvarts århundrade sedan den trettioåriga *Fernand Pelloutiers* död år 1901. I hans ställe lever bland oss något som i många avseenden är hans skapelse: *den franska syndikalismen*. Det skulle vara en fåfång gärning att spekulera över hur denna nu sett ut, om den under alla sina år av rastlös verksamhet dödssjuka Pelloutier hade fått leva längre, eller ännu varit i livet.

Vad han uträttade var stort nog: han genomförde på sin tid vad andra före honom icke lyckades, och vad hans efterföljare icke varit i stånd till att upprätthålla och utbygga i hans anda — en sammanslutning av de socialt kännande franska arbetarna i största omfång på grundval av allas gemensamma ekonomiska intressen; en sammanslutning till kamp mot kapitalet och till genomförandet av denna kamp genom arbetarnas fast rotade solidaritet och alla därur framspringande kampmedel på arbetsfältets stora område, på vilket arbetaren kan vara allt, om han blott vill, och den nominelle egendomsbesittaren, kapitalisten, i ett enda slag kan förvandlas till intet, till stoft, när arbetarna sluta upp med att lämna honom sin tribut.

Att i namn av detta mål förena alla ett lands arbetare synes oss så enkelt och nära till hans, men mötes, som bekant, av de oerhördaste svårigheter vars gemensamma orsak ligger i den faktiskt stora skillnaden mellan arbetarna, såväl i den efterblivna mentaliteten hos den del som ännu står under reaktionärt inflytande, som även i den olikhet i politisk och social åskådning, som utmärker den ständigt växande delen av de mera andligt utvecklade. Båda dessa

faktorer hade ständigt varit ett hinder för en verklig förening även på ett aldrig så omsorgsfullt begränsat område: arbetarnas gemensamma ekonomiska intresse gent emot det parasiterande kapitalet. Det lyckades Pelloutier mer än någon annan att närma sig detta mål. Häri låg hans stora betydelse. Och till förståelsen härav synes det vara ändamålsenligt att underkasta de förhållanden, under vilka de franska arbetarna då levde, en analys.

Vi veta, att det ur den klassiska forntidens civilisation, som i enskilda delar av Europa icke helt var utplånad ens under den mörkaste medeltiden, utgick sammanslutningssträvanden som fortsattes under alla århundraden, och vilka i enlighet med de ständigt skärpta sociala motsättningar, som följde med det kapitalistiska produktionssättets uppblomstring, alltmera tog tvenne fasta former: dels i skräväsendet, som motsvarade de besittandes intresse och till vilka skrän arbetarna tvångsvis anslötos, samt dels i icke tillåtna och därför hemliga sammanslutningar av arbetare, vilka sammanslutningar antogo mera varaktiga eller mera tillfälliga former och som mången gång genomkämpade svåra sociala strider.

I Frankrike voro dessa sammanslutningar inom vissa yrken mycket utvecklade, och dessa sammanslutningar bildade *compagnonnage* (gesällskap), som åtnjöto en viss tolerans för sin verksamhet, emedan den i allmänhet var så oklok, emedan sammanslutningarna ofta rivaliserade med varandra och ofta "slog in skallarna på varandra" i stället för att gemensamt vända sig mot mästarerna. Beträffande en del andra yrken saknas det tillförlitliga uppgifter. Men

härtill kom så i det adertonde århundradet stora mängder arbetare från den uppväxande industrien med maskindrift, som icke voro organiserade och som utsögs intensivt och voro försatta i största elände.

Så kom den franska revolutionen, som bröt ut med resningen av de förtvylade bönderna på landsbygden och de uthungrade arbetarna i städerna. Men dessa fingo blott bära de sociala offren. De erhöilo icke någon som helst verklig makt. Makten stannade i den nya bourgeoisiens händer och något senare hos de doktrinära representanterna för statsmakten, de jakobinska terroristerna. Såväl de förra (redan 1791) som de senare, genom utövandet av sin diktatur, tillintetgjorde arbetarnas möjlighet till att sammansluta sig, genom att utfärda absoluta förbud mot arbetaresammanslutningar. Detta förbud genomfördes antingen under återopande av friheten (som måste skyddas mot sammanslutningar av individer som sammansvuro sig), eller under återopandet av statens intresse (som kränktes i sitt monopol genom sammanslutningar av medborgare, som bildade en "stat i staten"). Således blevo genom många år framåt borgerskap och stat genom lagstiftning skyddade mot arbetareföreningar, ty intill 1864 fanns ingen föreningsrätt. Och alla sammanslutningar, som trots lagen uppstodo under denna tid, voro antingen så färglösa, att de blevo tolererade som ofarliga, eller måste de dväljas i det fördolda, eller medförde deras framträdande sådana konflikter, sammanstötningar och förföljelser, att varje mera omfattande utbredning av arbetaresammanslutningarna allvarligt förhindrades.

I England fanns ett liknande förbud mot arbetaresammanslutningar. Men den kapitalistiska produktionens oerhörda utveckling drev arbetaremassorna samman, och de organiserade sig framgångsrikt till trots för alla förbud och förföljelser. De trädde slutligen fram för offentligheten som obetvingliga och mäktiga *Trades Unions*. I Frankrike var detta icke förhållandet, dels därför att kapitalismen icke utvecklade sig i samma grad till storindu-

stri, som i England under första hälften av det nittonde århundradet, dels emedan politiska intressen (republiken) och sociala idéer (de många socialistiska riktningarna) absorberade alla kampdugliga element bland arbetaremassan och förde dem mycket närmare till de för samma mål (republik och socialism) intresserade elementen inom borgarklassen, än till den på detta område indifferenta massan av egna arbetskamrater. Vad som trots detta gjordes för organiserandet av arbetarna, det gjordes naturligtvis på initiativ av socialisterna eller socialismen närstående element. Just på grund härav blevo dessa ansträngningar ofrukt samma, d. v. s. de föreföllo vara ett med socialismen och blevo därför icke beaktade av de arbetaremassor, som icke voro socialistiskt intresserade.

Trots att det sålunda före 1848 icke kunde vara tal om ett verkligt arbetareparti och fackliga organisationer och trots att den teoretiska socialismen stagnerade en smula på fyrtioalet, stod dock arbetarefrågan efter februarirevolutionen 1848 en kort tid i främsta linjen, men trängdes mycket snart på ett tragiskt sätt i bakgrunden. För att nedtysta arbetarna kastade man till dem Luxemburgskommissionens ändlösa överläggningar, man försökte att inregistrera dem i de militärt organiserade nationalverkstäderna, och när de började inse, att allt detta var spott och hån, blevo de under junidagarna 1848 i stora massor blodigt nedslaktade på Paris gator eller tillfångatagna och deporterade. Allt detta förhjälpde bonapartismen till makten redan i december 1848, vilken därefter under lång tid framåt så undertryckte arbetare och republikaner, att det definitiva tillintetgörandet av republiken den 2 december 1851 blev den naturliga avslutningen. Arbetarna ödslade bort sina krafter på hundraletals produktionsassociationer, vilka efter en kort blomstringstid blevo tillintetgjorda av den bonapartistiska reaktionen. Några försök att efter socialistiskt initiativ skapa en allmän arbetaresammanslutning, sådan som *Chambre de Travail* (bestående av trenne delegerade från varje fack) försökte åstad-

komma, slutade med upplösning och förföljelser. Efter detta försök följde ett nytt år 1850, *Société de la presse de travail*, med ett liknande syfte, men statskuppen i december 1851 medförde, som bekant, många år med absolut undertryckande av alla dessa försök.

Napoleon den tredjes kejsarrike, som ju dock endast betraktades som en förbigående usurpation av makten — liksom Lenins och hans efterföljares, Mussolinis och andras usurpation i våra dagar — försökte snart att förskaffa sig en längre existens genom att gynna klerikalismen, genom att befrämja borgerskapets rikedomstillväxt genom krig och utvidgning av landets gränser, och snart även genom en skenbar omsorg om arbetarna och slutligen till och med genom en skenliberalism. Detta möjliggjorde rätt snart en förening av mestadels yngre arbetare, vilken befrämjades av republikaner, proudhonister, positivisterna och äldre socialister av olika riktningar. Syftet var att skapa en sammanslutning av de stora arbetaremassorna liknande den som tagit sig form i de engelska *trades unions*, vilka då existerade fullkomligt offentligt. Nu följde de kända resorna till London från 1862, som ledde till det offentliga grundläggandet i London, den 28 september 1864, av den första internationalen: *Internationella Arbetare-Associationen*, vars omedelbara mål skulle vara sammanslutningen av arbetarna i alla länder, vilka alla ha samma intressen gentemot sina utsgare, vilka alla sinsemellan äro kamrater och bröder och vilka alla ha samma fiender — kapitalisterna i alla länder.

Härom skrev Bakunin mycket klart (1871): "... Vi tro, att grundläggarna av Internationalen handlade mycket klokt, när de ur denna sammanslutnings program först och främst uteslöto alla politiska och religiösa frågor. De fattades visserligen icke mycket utpräglade politiska och antireligiösa åsikter, men de avstodo ifrån att uttala dem i detta program, emedan deras huvudsakliga mål framför allt var att förena den civiliserade världens arbetaremassor till en gemensam aktion"... Genom ett be-

stämt politiskt eller antireligiöst program, menade Bakunin, hade de ännu mera splitttrat de europeiska arbetarna i stället för att förena dem. Som enda grundval för Internationalen, säger han senare, lade de arbetarnas uteslutande ekonomiska kamp mot kapitalismen. De trodde, att en på denna grund stående, och denna kamp upptagande arbetare, genom förhållandenas egen makt snart skulle bringas till att antaga alla Internationalens politiska, socialistiska och filosofiska principer.

Redan denna sista sats visar, att hur bred än Internationalens grundval var och således även de internationella sektionernas i varje land — i vårt fall Frankrikes — så gjordes denna grundval i praxis ständigt trängre därigenom att varje socialistisk riktning höll det för riktigt att identifiera sina egna idéer med Internationalens, d. v. s. att utbreda sina idéer efter måttet av sina krafter i de under deras inflytande stående sektionerna. Så gjorde Marx, så gjorde Bakunin, så gjorde även proudhonisterna, positivisterna, kollektivisterna och alla andra. Det skedde på olika sätt. Från Marx och de autoritära ovanifrån och nedåt genom användandet av den myndighet som anförtrotts dem, från Bakunin och hans vänner genom den intima, intensiva, hemligt organiserade verksamheten av enskilda, från andra genom offentlig diskussion och speciell propaganda o. s. v. Resultatet blev oundgängligen partibildning och fiendskap i stället för broderlig tolerans.

Den föreningsrätt som äntligen förvärvades av de franska arbetarna ledde till ett raskt uppblomstrande av talrika arbetarsammanslutningar, vilka exempelvis i Paris federerade sig i *Chambre Fédérale des Sociétés ouvrières*. Dessa sammanslutningar voro således de första syndikaten och de stodo ofta i intim förbindelse med den franska sektionen av Internationalen och under personligt inflytande från dess verksamaste medlemmar. De förde många beaktansvärda strider under kejsarrikets sista år, och mycket mera hos dem än hos Internationalens sektion låg kärnan till de den gången hastigt framväxande *kampberedskaps*

pen bland arbetarna, vilka under kriget 1870—1871 så hastigt gjorde de parisiska arbetarna till en maktfaktor. Nationalgardets arbetarebataljoner, den ur dessa härstammande centralkommittén, grupperingarna under revolutionsdagarna i slutet av oktober, valen i februari — till allt detta bildade dessa arbetaresammanslutningar grundvalen. Och så ledde denna rörelse till den 18 mars, till Pariserkommunen, till en strid på liv och död som av bourgeoisien påtvingades dessa arbetare, som man hatade och fruktade, till en kamp liknande den i juni 1848 blott i mycket större omfattning och oändligt mycket blodigare, till den blodiga majveckan, till en ny nedslaktning av pariserproletariatet och en ny period av det förfärligaste undertryckande av den socialistiska verksamheten i Paris, medan reaktionen aldrig helt förmådde genomföra sin seger i landsorten, speciellt icke i södra delen av landet. Och speciellt där fortsattes propagandaverksamheten av flyktande kommunarder, av vilka många emigrerade till England och Schweiz. Av dessa knöts trådar och förbindelser, som aldrig helt kunde sönderslitas eller undertryckas.

Ganska snart efter Pariserkommunens fall bildades i Paris på nytt *Chambres syndicales*, alltså fackorganisationer. Ledningen av dessa kom visserligen att ligga i föga radikala händer, sådana som undgått den förföljelse, som riktades mot alla överlevande från kommunen, och som undgått den på grund av sitt ljumma uppträdande under revolutionen. Denna rörelse gynnades av radikala republikaner, positivister och andra, emedan man beräknade, att den kunde bli en motvikt mot den fara som hotade den upprättade republiken från monarkisterna. Men även bonapartisterna sökte att sätta sig i besittning av den nya rörelsen. Denna oändligt moderata rörelse kunde föga tillfredsställa internationalisterna och de revolutionära flyktingarna i utlandet, men i Paris fick det icke yttras ett enda högt ord i deras anda. Dessa voro därför hänvisade till att verka genom flygskrifter, som blevo tryckta i utlandet och spredos i hem-

lighet, samt genom bildandet av hemliga sektioner av Internationalen.

Därför blev denna fackföreningsrörelse under många år oändligt måttfull, och gjorde blott svaga försök att komma i förbindelse med utlandets arbetare vid ett par världsutställningar (Wien 1873, Filadelfia 1876). Dess första kongress (Paris 2—10 oktober 1876) gjorde de utländska socialisterna nästan skräckslagna.

Men man blev dock uppmärksam på tillvaron av överraskande stora organisationer, och så börjades den långa kampen för deras behärskande och utsugning för politiska ändamål, en kamp, som upptogs av de marxistiska politiker som samlades kring Guèsde, Lafargue, Deville och andra. Mot dessa försök att draga syndikaten in i arbetare-valpolitik uppträdde de landsflyktiga internationalister, som uppehöll sig i Schweiz, sådana som Louis Pindy, Paul Brousse, Jeallot m. fl., vilka i Chaux-de-Fonds i Jura utgävo den för Frankrike bestämda tidningen *Avant-Garde*, en tidning i vilken även Krapotkin flitigt medarbetade.

Detta förklarar, att man redan på kongressen i Lyon 1878 hade en liten antistatligt orienterad minoritet på uppdrag av vilken en representant från Lyon, Ballivet, höll ett tal mot valpolitiken, som väckte stort uppeende.

Jag befann mig en gång hos Krapotkin just som han läste en av de vanliga socialdemokratiska beskyllningarna, enligt vilka anarkisterna alltid försummat eller försmått att intressera sig för fackföreningsrörelsen. Han tog då fram sin kollektion av *Avant-Garde* och andra skrifter från denna tid och visade mig. Inom denna landsflyktiga grupp i Schweiz var man mycket ivrig att påverka rörelsen i Frankrike och framhäva den ekonomiska sidan, och man hade den rent syndikalistiska erfarenheten från schweiziska Jura, från Belgien och Spanien. Marxisterna å sin sida försökte vid denna tid (1877—1878) att genom de internationella kongresserna i Gent och Paris (den senare blev förbjuden av polisen) att vinna övertaget. Målet var att åstadkomma ett

för dem användbart franskt politiskt parti.

På en kongress i Marseille bildades i oktober år 1789 det franska arbetarepartiet, *Fédération du Parti des Travailleurs socialistes de France*, uppdelat på sex regionala grupper. Detta möjliggjorde för politikerna att gradvis erövra de socialistiska arbetareorganisationerna och redan på Congrès du Centre (Paris 1880) accepterades valkampen med ett fastställt minimiprogram. D. r. såväl som på kongressen i Havre låg den antistatliga, på den ekonomiska kampen inriktade minoriteten under.

Nu följer en rad sorgliga år med aldrig slutande tvister mellan guesdister, possibilister (Brousse), malonister (Malon), blanquister (Blanqui), allemanister (Allemane) o. s. v. Tvisterna rörde sig om några illusoriska kammarmandat, några kommunala mandat, om platsen vid krubborna i några socialistiska tidningar. Endast anarkisterna, som i synnerhet i Paris och Lyon utvecklade en kraftig verksamhet, ägnade den ekonomiska kampen en varaktig uppmärksamhet, blottade det politiska streberiet och vunno därigenom allvarliga sympatier hos arbetarna, som icke blott fullständigt accepterade deras idéer, men också såg att bland dem gingo såväl män som kvinnor i fängelse för sina åsikter, medan politikerna togo angenäma mandat i kammaren och de kommunala förvaltningarna. Det växte fram ett allmänt förakt för "politikanterna" som sedermera, under syndikalismens blomstringstid, kom till fullständigt genombrutt.

Denna tendens hade ännu icke funnit något klart uttryck, men 1886 bildades likväl ett förbund av syndikat och fackliga sammanslutningar, *Fédération des Syndicats et Groupes corporatifs ouvriers de France*. Därefter bildades en mängd arbetarebörser, *Bourses du Travail*, ett uttryck som Pelloutier (1896) betecknade som "ett olyckligt namn". Dessa arbetarebörser erhöles ofta lokaler av kommunerna och subventionerades av offentliga medel och voro därför icke alltid fullt oavhängiga. De företrädde likväl genom sin allsidiga kontakt med det

lokala ekonomiska livet i viss grad en autonomistisk, instinktivt antistatlig princip, även om klara idéer över detta förhållande vid denna tid icke kom till genombrutt.

Likväl kan man antaga, att dessa kretsar kring arbetarebörserna stodo valpolitiken fjärmast och bibehöllo genom den dagliga kontakten med den lokala platsens ekonomiska liv sin andliga friskhet. Dessa arbetarebörser voro den unge Pelloutiers huvudsakliga verksamhetsfält sedan 1892.

Tilläggas bör också, att sedan långt tillbaka på åttiotalet många verkliga anarkister gav exempel på initiativ och uppoffring i arbetarnas direkta ekonomiska kamp, sådana som Louise Michel och Emile Pouget med flera, då de voro de första att visa de hungrande parisiska arbetarna vägen till bagarbodarna. Detsamma gjorde återigen Louise Michel och Pierre Martin i maj 1890 i Vienne. Tortelier hade länge propagerat för den allmänna strejken och företrädde den rent ekonomiska kampen på internationella arbetarekonferenser. Det fanns många små, men ständigt till kampglad uppoffring beredda syndikat, som alla voro en sannskyldig skräck för arbetsgivarna på sitt område. Det kan knappast finnas något av allt det som sedermera kom att betecknas som direkt aktion, sabotage etc, och som blev mera systematiserat, som icke redan då praktiserades av dessa talrika små anarkistiska grupper runt hela Frankrike utan att man spillde så många ord på det. Deras aktion stod icke den gången på en så snäv grund. De hade män i sin mitt som Elisée Reclus, vetenskapliga ljus, de hade betydande skriftställare och konstnärer, de hade stora sympatier bland den studerande ungdomen, och de hade folk som offrade livet för sin övertygelse, som bestego chavotten och dogo utan fruktan, som Vaillant och andra.

Denna miljö drog även till sig den unge Pelloutier, ty han blev anarkist.

Sådana voro ungefär förhållandena vid den tid, då Pelloutier började sin verksamhet, vilken är väl känd ifrån 1892.

(Forts.)

Socialismens inträngande i samhället.

Av Christian Cornelissen.

HUR LÄNGT FJÄRRAN BEFINNA VI oss icke med den ekonomiska vetenskapens nuvarande ståndpunkt från den primitiva tron på ett enda socialt problem, som kräver en fullständigt likartad lösning under alla klimat, inom alla industrier, i vilken samhällelig miljö det vara månde och trots alla olikheter i befolkningens karaktär! Lika fjärran befinna vi oss från tron på denna andra dogm från flydda dagar, enligt vilken den sociala evolutionen nödvändigt måste spontant och nästan automatiskt genomföra genomgripande förändringar i det ekonomiska livet genom varandra motsatta krafters spel och under form av en omstörtning. Katastrofteorien är lika kategoriskt vederlagd av de verkliga händelserna som dess komplement: teorien om den växande utarmningen av folkmassorna, eländes-teorien.

Det är fullkomligt riktigt, att egendomsförhållandena äro underkastade en pågående utvecklingsprocess, lika mycket på produktionsmedlens som på konsumtionens och hela det sociala livets område. Denna evolution griper till och med omkring sig trots allt motstånd från de gamla individuella egendomsformerna och trots möjligheten av ätt upprätthålla dessa i flera avseenden. Vi kunna likaledes konstatera, att företagareledningen demokratiseras på olika områden av produktion och distribution, medan på andra områden den industriella monarkismen, utvecklad under form av karteller och truster, blir mer och mer bekämpad.

Emellertid är det uppenbart, att de socialistiska och kommunistiska framstegen och demokratiseringen av hela det sociala livet hittills blott förverkligats steg för steg och genom en långsam och oavbruten in-

filtration. Alla de sociala revolutioner, som kunna uppstå i de moderna länderna, och som bli mera genomgripande än enkla politiska omvältningar, kunna endast vara konsekvenser av de ständiga ekonomiska förändringar, som karakteriserat de senaste årtiondenas sociala liv.

Därmed förneka vi dock icke, att spontana sociala omstörtningar kunna komma och plötsligt ställa världen inför en rad av fullbordade fakta, baserade på en ny social ordning. Den ryska revolutionen är ett slående exempel. Nya sociala krafter, som långsamt och steg för steg utvecklats under den gamla regimen, som grodden i ett ägg, bryta då skalet av lagar och vanor. Ett nytt socialt liv har plötsligt brutit fram, färdigt att utveckla sig. Detta är en företeelse, som är lika sann i sociologien som i biologien.

I biologien har den darwinistiska teorien om det naturliga urvalet, som kräver oerhörda utvecklingsperioder till fullbordandet av märkbara framsteg i naturen, icke ensamt löst problemet om arternas uppkomst; man erkänner i våra dagar, att naturen icke bara går långsamt fram steg för steg, men att den även tar häftiga språng framåt. Kännetecken om plötsliga förändringar, vare sig spontana (mutationer) eller framkallade av miljöns inflytande, har kompletterat Lamarks och Darwins teorier.

På samma sätt kan i sociologien en samhällsutveckling från en förhärskande kapitalistisk till en socialistisk eller kommunistisk form icke uteslutande väntas av en serie långsamt skeende förändringar. Från ekonomisk synpunkt är redan problemet om den ofrivilliga arbetslösheten, sådant som det framstår i det moderna samhället, ett

tillräckligt överväldigande problem för att övertyga oss om tillvaron av revolutionära faktorer, som hota den bestående sociala ordningen med världsskakande katastrofer.

Destruktiva faktorer kunna hämma den sociala utvecklingen och främja frambringtandet av sociala katastrofer, men dessa faktorer förändra icke den slutgiltiga ekonomiska utvecklingen av samhället, och de bidra till och med märkbart till framspringandet av universellt moraliska tendenser till inbördes hjälp och allmän solidaritet.

En destruktiv faktor som världskriget 1914—1918 har haft till omedelbar följd en märkbar reaktion i segerländerna, men detta krig har samtidigt vridit ur led hela det moderna samhällsliga livet och framkallat en allvarlig internationell politisk och ekonomisk situation.

Dessa tillspetsade kriser förefalla oundvikliga och komma sannolikt att påskynda utvecklingen av det av kapitalismen behärskade samhället till ett annat samhälle av socialistisk eller kommunistisk väsenart.

Det skulle emellertid vara oriktigt att sätta dessa akuta kriser och oundvikliga katastrofer som motsättningar till den allmänna samhällsutvecklingen, då de tvärtom äro naturliga följder av denna utveckling. I sociologien som i biologien komplettera evolution och revolution varandra, och blott genom deras samfällda verksamhet förklaras förändringen av samhällena och individerna.

De revolutionära katastrofer, till vilka den moderna kapitalismens utveckling synes leda, skola kunna åstadkomma lika genomgripande och oväntade framsteg som den stora franska revolutionen 1789—1793, men man skall icke bedöma dessa kriser som isolerade företeelser och utan att taga med i beräkningen de långsamma framsteg med socialistisk och kommunistisk tendens, som skett under de senaste årtiondena. På samma sätt kan man blott förstå de omvandlingar, som den stora franska revolutionen medförde, när man sätter dem i samband

med de genomgripande förändringar i det sociala och ekonomiska livet, som framträdde under sista halvdelen av det adertonde århundradet, förändringar som förverkligades under inflytande av sådana föregångares skrifter som Voltaire, Rousseau och encyklopedisterna.

Långsamma och oupphörliga framsteg i socialistisk och kommunistisk riktning göras såväl i böndernas och i hantverksmästarnas som i de små affärsinnehavarnas liv, vilka haka sig fast vid den individuella egendomen, fastän de erkänna fördelarna av kooperation och inbördes hjälp, som också i produktionsföreningar, baserad på stränga kommunistiska principer hos nyomvända proletärer. De socialistiska och kommunistiska idéerna, som så att säga ligga i luften sedan mer än en generation tillbaka, driver arbetarebefolkningen att kräva förstatligande och kommunalisering av diverse industrier, trots den allt för välgrundade kritiken av staten som dålig företagare och affärsman. Och de söka efter medel till oskadliggörande av dessa brister hos staten genom demokratisering av staten själv och genom insättandet av representanter för producenterna och konsumenterna i statsföretagen.

Socialism och kommunism utveckla sig i våra dagar såväl bland konsumenterna, organiserade i syfte att kollektivt kunna undantränga de kapitalistiska grossisterna och detaljisterna, som bland producenterna, som införa klasskampen i fabriken och verkstäderna.

Socialism och kommunism tränger likaledes mer och mer in på den allmänna civilisationens område, oavsett alla ansträngningar från de direkt intresserade proletärerna.

Den stora allmänheten i de framåtskridna länderna gör sig mer och mer förtrogen med, att världen måste vara något annat än en republik av privata företagare, där var och en tillskansar sig sin lilla fördel av produktion och distribution, även om det skall ske till förfång för hans granne. Man börjar att förstå, att det vid sidan av och över

de olika individuella intressena existerar ett allmänt och gemensamt intresse, som blivit allt för mycket förbisett under gångna tider.

Om genomgripande förändringar av den offentliga meningen redan befrämjat utbredningen av de offentliga företagen, så ha dessa meningsförändringar i icke ringare grad stärkt kommunismen under form av mångfaldiga hjälpinstitutioner, bildningsverksamhet och förströelser i allmänhet: offentliga parker och trädgårdar, skolor, bibliotek, församlingssalar, muséer, sjukhus och sanatorier, asylor och barnkrubbor, badhus etc.

Vid särskilda tillfällen medgiva även de kapitalistiska elementena riktigheten hos de nya idéerna, som vid en mera omfattande allmän olycka: ett krig genom vilket en del av dem bli rika medan andra ruineras, en hungersnöd, som den som härjade i Ryssland under det bolsjevickiska herraväldet, en översvämning efter vilken de av olyckan drabbade, stora som små, räkna över sina förluster och göra gällande, att det allmänna icke kan undandraga sig vissa solidaritetsförpliktelser gent emot dem.

Den nya uppfattningen framträder till och med i ansträngningar, som göras av hela områden för uppnåendet av lokal autonomi och befrielse från det finansiella herraväldet från stora industriella och kommersiella centra, där mäktiga kapitalistiska truster regera. Således överlade invånarna i Mississippidalen och den amerikanska Västeru om hur de skulle kunna befria sig från New York-bankernas förmynderskap och etablerade samarbete i sådant syfte.

I det stora hela kommer i framtiden den stora uppgiften för mänskligheten att bli att i olika riktningar, som vi skisserat, allmängöra ett växande välstånd tillsammans med förverkligandet av ett maximum av personlig, lokal och national oavhängighet.

Det finns stora möjligheter för att ansträngningar i detta dubbla syfte samtidigt kommer att leda till befästandet av den lilla privategendomen under vissa former med sekundär betydelse, medan samhällets

allmänna utveckling fortsätter i riktning av en generalisering av den gemensamma egendomen.

Låt oss fästa uppmärksamheten på ett egendomligt förhållande: arbetare, små företagare, funktionärer etc. i industri- och handelscentra, personer som uppnått ett visst mått av välstånd, känner ofta intet mera förledande ideal än att skaffa sig en stuga och en jordlapp utanför staden, och sönderstyckandet av skogar, parker, jaktområden etc. i små parceller för "sommarestugor" och "trädgårdsstäder" är ett karakteristiskt drag för den moderna utvecklingen kring storstäderna, vid kusten av havet eller vid en sjö. eller på slutningen av ett berg. Kombinationen av den enskilda besittningsrätten till dessa små parceller med hus med kommunens eller statens egendomsrätt kommer att i en framtid bli ett allvarligt problem att lösa, icke blott med avseende på dessa utstyckningar, men även med avseende på åkerbruket över huvud taget.

Då det sociala livet domineras av den kapitalistiska storindustriens utveckling, så kommer den avgörande kampen för generalisering av välstånd och frihet att stå inom dessa.

Men i dessa branscher måste man ännu klarare än på andra områden skilja mellan demokratisering och socialisering av den industriella egendomen å ena sidan, och dess tekniska exploatering å andra sidan.

Demokratisering och socialisering av egendomen har under loppet av de senaste tiotalen av år obestriddigen gjort mycket mera betydande framsteg genom arbetareorganisationernas inflytande på ledningen av industrierna.

För det gemensamma besittningstagandet av all egendom behövs det hos massorna blott en klar uppfattning om deras omedelbara intressen, för att besittningstagandet omedelbart skall kunna bli en möjlighet, som kan förverkligas under de olika former vi känna: statsföretag, understöds- och hjälpinstitutioner, undervisningsinrättningar, vilohem, Kooperation etc. Företagens tekniska organisation kräver däremot långa

är av utbildning och praktisk erfarenhet, ett förhållande som framförallt kunnat bekräftas genom erfarenheten från många kooperativa verksamheter.

Arbetareklassens frigörelse och löneslave-riets avskaffande innesluter visserligen icke omedelbart, att proletärerna av i dag skola besitta all teknisk kunnighet och all den erfarenhet, som är nödvändig för övertagandet av ledningen av produktionen, distributionen och konsumtionen av rikedomarna.

Motståndarna av den moderna syndikalistiska rörelsen vända sig mot tanken, att arbetaremassorna skulle kunna befria sig från kapitalisternas herravälde genom klasskamp. Är det månne så, att dessa massor i sina organisationer, på sina offentliga möten eller genom sina strejker erhåller minsta aning om vad som menas med den tekniska ledningen av en stor fabrik eller den inre organisationen av de väldiga transportföretagen?¹

Arbetarna lära sig uppenbarligen icke stort av allt detta vid de dagliga ekonomiska konflikterna, fastän det finns former för kampen som mycket nära berör förvaltningen och gynnar inhämtandet av teknisk insikt av alla slag.² De som på detta sätt kritisera klasskampen glömma allt för lätt, att denna kamp i första rummet är en kamp om *besittningen* av produktions- och distributionsmedlen och att, beträffande *förvaltningen* av denna egendom, befinna sig de organiserade arbetarna åtminstone ännu en tid i samma situation som för närvarande aktieägarna i de stora industriella företagen såväl som i de kooperativa företagen. Deras representanter måste köpa allt på specialisternas arbetsmarknad: ingenjörer, kemister, affärsmän, jurister — kort sagt arbetet hos alla dem som sitta i ledningen för företagen och den tekniska kontrollen.³

I de moderna länderna se vi kapitalismen förfalla till ren utpressning såväl av de avlönade producenterna som av konsumenterna. Men hela folk befinna sig nu på så långt framskridet stadium, att de icke längre kunna tolerera slaveriet under kapitalismen.

Den kapitalist, som icke längre dispone-

rar över de objektiva betingelserna för industriell utsugning, d. v. s. står inför omöjligheten av att å ena sidan som privat egendom slå under sig jord och andra naturliga produktionsmedel, och å andra sidan köpa andras arbete — den kapitalisten måste, om han vill göra sin begävning i kommersiella och industriella spekulationer fruktbringande, antingen komma överens med de organiserade arbetarna på basis av juridisk och ekonomisk jämlikhet, eller också inom föga utvecklade industrier och i efterblivna länder begagna sig av de tillfällen till enskild företagsamhet, som tilläventyrs kunna stå honom öppna.

En överenskommelse på basis av jämlikhet skall dock aldrig kunna förhindra en intelligent människa, rik på industriella initiativ, att intaga en framskjuten plats inom produktionen, ej heller att i utbyte för sitt arbete kräva en större ersättning än de vanliga arbetarna.

Så länge det finns ont om människor med hans förtjänster, skall det lätt lyckas honom att uppnå denna ersättning. Den enda skillnaden, som då kommer att finnas mellan den gamla kapitalistiska regimen och den nya — en skillnad som dock är avgörande — blir den, att under det socialistiska övergångssystemet, de organiserade arbetarna själva köpa till marknadspris arbetskraft till ledningen av deras företag, medan det under den förutgående kapitalistiska regimen var direktören-företagaren som köpte arbetarnas arbetskraft.

Vi stå här inför en långvarig utvecklingsprocess med tendens att förverkligas lättare och på ett mera fullständigt sätt i den ena industrien än i den andra, lättare hos ett folk än hos ett annat. Man skulle även kunna medgiva, att det även i det mest utvecklade kommunistiska samhälle alltid kommer att fortleva ett stort antal enskilda företag, som drivas av arbetare för deras egen räkning.

Den socialistiska som den kapitalistiska produktionsregimen, liksom varje annan produktionsregim, kan blott äga livskraft, när den producerar mer än den kostar.⁴

När produktionsmedlen blivit socialiserade

de, måste produktionen, liksom under en kapitalistisk regim, åtminstone frambringa en ekvivalent till värdet av det förbrukade råstoffet och hjälpmaterialen, reparationskostnader och amortering av produktionsmedlen; den måste vidare bära de tekniska förbättringarna och till en viss grad, olika för olika industrier, kapitalackumuleringen; den måste vidare tillåta ett avdrag av produktionsmängden till täckning av alla slags risker som produktionen medför: eldsvåda, översvämning, storm- och hagelskada etc.

Totaliteten av det sociala arbetets produktion skall således aldrig kunna bli fullständigt disponibel för konsumtion; ännu mindre kan det, som allmän regel, vara tillåtet, att man konsumerar där det icke produceras.

Om man i någon del av världen någonsin uppnår att organisera produktionen på grundval av denna allmänna princip: "arbetarna kunna arbeta så mycket de behåga", så måste det alltid komma att innebära, att det underskott i produktionen, som framkallas av dem som mottaga mer än de producera måste kompenseras av tillskottsarbete av deras kamrater i samma arbetsbransch, eller av producenterna i andra branscher.

Tillämpningen av strängt kommunistisk ordning, under vilken var och en skall kunna konsumera "efter sitt behov" emot blotta löftet att arbeta "efter sin förmåga" och utan att resultatet av hans arbete behöver uppväga omfattningen av hans konsumtion, skall komma att stöta på oöverstigliga praktiska svårigheter, så länge den mänskliga naturen icke undergått en genomgripande förändring till altruism.

Efter tjugufem års ekonomiska specialstudier och mer än trettio års praktisk erfarenhet inom den internationella arbetarörelsen kunna vi för vår del se en framtid för denna kommunism endast på några speciella områden av konsumtion och produktion, samt beträffande de allra viktigaste förnödenhetsartiklarna: bröd, arbetskläder och de enklaste bostäder.

Dessa oundgängliga förnödenhetsartiklar

kunna alltid produceras i tillräcklig mängd i ett samhälle av arbetare för att alla människor därav skola kunna taga efter behag och för att de skola kunna vara disponibla till och med för dem, som icke vilja arbeta. Är det icke så, att redan nu är dricksvattnet i de kommunala ledningarna tillgängligt för alla invånarna i en stad? Är icke tillträdet till de offentliga parkerna och trädgårdarna fritt för alla?

Beträffande allt det, som är mer än absolut nödvändigt, kommer man att i framtiden, som för närvarande, nöja sig med vad samhället ger av solidaritet: omsorg åt de sjuka, åt invaliderna och de gamla. Denna solidaritet har ingenting med filantropi att göra, den är ett uttryck för en *samhällelig plikt*.

Den stränga teorien för kommunismen: "Till var och en efter hans behov, av var och en efter hans förmåga", uppfattas av de moderna kommunisterna endast som en propaganda i riktning av ett långt avlägset ideal — ett ideal, som mänskligheten närmar sig mer och mer men utan att någonsin helt kunna uppnå dess allmänna tillämpning.

¹ Låt oss exempelvis citera professor Werner Sombart: "Jag ber — vad lära hamnarbetarna om skötandet av ett transatlantiskt transportföretag, arbetarna vid en masugn om organiseringen av ett järnverk, om järnproduktionen, eller handelsbiträdena om förvaltningen av ett stort varuhus, eller vad erfar i allmänhet vilken som helst fackföreningsmedlem om vilken som helst produktionsprocess? Är jag slagen med blindhet? Eller måste det icke någonstädes finnas en förbindelselänk mellan de båda världarna, eftersom så kloka människor som syndikalisterna till och med antaga en identitet?" (*Sozialismus und Soziale Bewegung*, Jena 1908.)

² Låt oss erinra om de direkta och indirekta förbindelser som klasskampen åstadkommer mellan å ena sidan arbetarnas fackliga organisationer och arbetarproduktionsorganisationer och konsumtionsföreningar å andra sidan. Fru Beatrice Webb-Pottier konstaterar med avseende på de *Working Class Limits* som finnas koncentrerade i Oldham eller kringströdda i Lancashire-dalen: "Om dessa, liksom alla aktiebolag, uteslutande äro organiserade för kapitalistisk profit, så ha dock dessa arbetaresammanslutningar verksamt bidragit, såväl i praktiskt som i teoretiskt avseende, till industriens demokratisering. Man kan knappast överskatta nyttan för yrkesorganisationerna

Världens herre.

Den amerikanska kapitalismens växande internationella makt.

Av *Jofn Andersson.*

"Amerika måste, på grund av sin starka ekonomiska ställning, komma dithän, att den blir den ledande världsmakten".

Senator *Lodge* från Massachusetts.

DET VAR EN TID, DÅ AMERIKA, här menat Förenta Staterna, med rätta kunde kallas ett frihetens land. Den ringa folkmängd detta land hade under första hälften av 1800-talet och de oerhörda rikedomar som funnos, medförde helt naturligt ett allmänt välstånd och stora möjligheter för varje arbetssam och skötsam människa att skapa sig en oberoende ekonomisk ställning. Det var plats för alla och utan att behöva armbåga sig fram, kunde alla i regel finna sin goda bärning. Detta naturligtvis sedan de ursprungliga invånarna, indianerna, drivits från sina landområden.

Men industrialismen skulle snart bryta sig fram även i Förenta Staterna, ja, fortare och mera gigantisk än i något annat land. De stora trusterna och banksyndikaten har gemensamt tillkämpat sig en monopolställning, prissatt varorna och utplundrar gemensamt den övriga mänskligheten.

Enligt den senast tillgängliga officiella statistiken kontrollera 25 av Förenta Staternas storkapitalister inte mindre än 82 proc. av alla landets fartyg och järnvägar. Ståltrusten är, till exempel, ägare av 75 proc. av landets gruvor.

Denna, den amerikanska kapitalismens maktfullkomlighet omfattar inte endast Förenta Staterna, ty de äro numera ett för litet verksamhetsfält för dess utpräglade ekonomiska imperialism. Dess verksamhet börjar alltmer att taga en internationell

---

av den tekniska och komersiella erfarenhet som förvärvat av skickliga fackföreningsmän, som aktionärer och direktörer, såväl som av det stöd som givits fackföreningarnas aktioner genom offentliggörandet av dessa olika företags vinster och förluster". (Se *Beatrice Potter* (fru *Sidney Webb*) *The Cooperative Movement in Great Britain.*)

³ Vi ha ställt professor *Werner Sombart*, som verkliga synes "slagen med blindhet", denna motfråga: "Vad erfara egentligen aktieägarna i ett transatlantiskt bolag, aktieägarna i ett järnverk, aktieägarna i ett stort varuhus om 'produktionsprocessen' eller om 'funktionerna' hos deras företag? Troligen ännu mindre än de vanliga arbetarna, producenterna. Och i de kapitalistiska företagen hålla icke desto mindre dessa aktionärer genom sina representanter överledningen av affärerna i sina händer. Och det är i grund och botten härom det rör sig, och icke om den tekniska organisationen av företagen."

⁴ Enligt en korrespondens från *Sidney*, publicerad i *Times* den 31 maj 1924, hade finansminis-

tern för *Nya Syd-Wales*, sir *Arthur Cocks*, konstaterat, att den totala förlust det australiska *Commonwealth* hade åsamkats inom vissa statsindustrier hade 1924 uppnått summan av 7,661,988 pund sterling:

"Beträffande fabrikationen av fruktkonserver genom *Commonwealths* regering, har ministern för handeln och tullarna, *M. Austin Chapman*, inför kamraren bekräftat att vid flera tillfällen hade regeringen betalat mera för inläggningen av frukten än den fick igen för konserverna, utan att räkna med vad frukten kostade."

Vi kunna naturligtvis icke pröva enskildheterna i dessa uppgifter. Man måste noga känna de förhållanden, under vilka förlusten uppstod. Om det emellertid förhåller sig så som korrespondenten framställer saken i *Times*, så skulle det säkerligen vara bättre att stänga de konservfabriker, som förvaltas av den australiska staten, hellre än att slösa bort ett arbete, som icke inbringar en ekvivalent till produktionskostnaderna.

karaktär. De stora ekonomiska resurser, som finnas i Förenta Staterna, samt kapitalismens fuländning därstädes, underlättar betydligt möjligheten att internationellt hävda sig och spela en stor och betydande roll i den internationella politiken.

Som exempel på Förenta Staternas stora betydelse i produktivt avseende kan nämnas, att därstädes produceras:

20	proc.	av	världens	guld
25	"	"	"	vete
40	"	"	"	järn och stål
40	"	"	"	bly
40	"	"	"	silver
50	"	"	"	zink
52	"	"	"	kol
60	"	"	"	aluminium
60	"	"	"	koppar
60	"	"	"	bomull
66	"	"	"	olja
75	"	"	"	majs
85	"	"	"	automobiler

Det är naturligt, att ett land med sådan omfattande produktion spelar en stor roll i det internationella livet och samfärdseln. Och oerhörd med pengar förtjänas och hamna i kapitalisternas fickor, vilket bäst bevisas av det faktum, att landets årliga inkomst steg under åren 1890—1920 från 9 till 74 miljarder dollars.

Förenta Staternas export av varor till utlandet stiger för varje år och tager alltmera svindlande dimensioner. Särskilt omfattande var exporten under världskriget. En stor del av de då exporterade varorna bestodo naturligtvis av krigsmaterial.

Enligt officiella uppgifter sändes från Förenta Staterna till de allierade under de 8 första månaderna 1915 krigsmaterial för följande summor i dollars: Automobiler 65,463,000, koppar 70,000,000, hästar och mulsnor 86,000,000, sprängämnen 65,000 000, läder 55,000,000, skodon 24,000,000, taggtråd och dylikt 14,000,000, diverse (livsmedel etc.) 100,000,000 dollars. Summa tillsammans 479,463,000 dollars. Det har beräknats, att kapitalismen i Förenta Staterna under krigsåren förtjänade på le-

varanser av krigsmaterial en summa av inte mindre än 42 miljarder dollars.

Enligt de senaste officiella siffrorna meddelas, att med undantag av krigsårens enormt onormala export, år 1924 slagit rekord med ett exportvärde av 4,591 milj. dollars gent emot 4,167 milj. år 1923, representerande en ökning av 10.2 proc. Importen minskades däremot från 3,792 milj. dollars år 1923 till 3,611 år 1924, eller 4.8 proc. Således ett exportöverskott på en summa av 375 milj. dollars år 1923 och 980 milj. dollars år 1924. Exportöverskottet placeras i regel inom utländska industriföretag eller som lån till de olika behövande staterna, vars kassaskåp ständigt äro tomma.

Förenta Staternas industriella imperialism blir doek alltmera utpräglad och markant. Med sitt överflöd av pengar tränger den fram överallt. Hjälper inte enbart penningplaceringar och aktieköp för att erövrå kontroll och äganderätt över produktionslivet på den internationella marknaden, viker man sannerligen ej tillbaka för krigiska medel. De ständigt återkommande tvistigheterna med Mexico, där det gäller kontroll över oljeproduktionen i kamp mot Englands oljeintresse därstädes, är ett exempel. Kriget mot Spanien, då Förenta Staterna satte sig i besittning av Kuba, Filippinerna, Porto Rico och Guam, är ett annat, och uppträdandet mot Panama under världskriget för att få kontroll över Panamakanalen är ett tredje. Spänningen mellan Förenta Staterna och Japan under de senaste åren har inte gällt något annat än herraväldet över handeln och råvarutillgångarna i länderna runt Stilla Oceanen. Långt nere i Mosul ligger nu den amerikanska oljetrusten, Standard-Oil, och intrigerar mot England och dess båda oljebolag, Royal Dutch-Shell och The Anglo-Persian Oil Co.

Så är det överallt. Den amerikanska kapitalismen tränger fram i varje land, där det finns möjlighet att inhösta profit.

I en rapport från svenska generalkonsulatet i New York till utrikesdepartementet i år (1925) nämnes, att Förenta Staternas utländska kapitalinvesteringar utgjorde vid

världskrigets början i runt tal $2\frac{1}{2}$ miljarder dollars, placerade huvudsakligen i jordbruks- och industriföretag. Den 30 juni 1925 hade summan vuxit till över $9\frac{1}{2}$ miljarder — bortsett från de 12 miljarder som de allierade erhållit i s. k. krigslån, fördelade på Europa, Asien, Nord- och Sydamerika.

Staterna över hela världen har alltmera kommit under ekonomisk kontroll av den amerikanska penningplutokratin. Och den som äger den ekonomiska kontrollen, kontrollerar även politiken. England, som förut innehade den främsta platsen som internationell industririddare, med ty åtföljande utplundring av olika länders folk, har nu fått vika tillbaka för Förenta Staterna. Enligt den stora skulduppställningen mellan Förenta Staterna och England år 1923 uppgick Englands skuld till Förenta Staterna till 4 600,000,000 dollars. Denna skall, enligt överenskommelsen återbetalas på 60 år, vilket medför att England, räntorna inberäknade, skall göra en årlig återbetalning av c:a 35,000,000 pund under dessa 60 år.

Tyskland är lika hårt ansatt. Det skall bland annat betala ett ännu ej fastslaget antal miljarder guldmark till segerländerna. Förenta Staternas kapitalister står även här bakom och finansierar det hela mot "skäligt" vederlag från Tysklands industri, järnvägar, tullinkomster m. m.

Frankrikes skulder i utlandet belöpte sig 1924 till 157 miljarder francs, en stor del därav upplånat i Förenta Staterna.

Nyss lästes i dagspressen att den polska regeringen slutfört underhandlingar med amerikanska finansmän om ett lån till polska banken på 100 miljoner dollars mot pant i tobaks- och spritmonopolen. Po-

len, som nyss blivit en fri och självständig stat, håller således på att pantsätta sina egendomar. Samtidigt meddelades från London att belgiske finansministern befann sig därstädes för att underhandla om ett lån på 30 miljoner pund sterling, varav Förenta Staterna skulle övertaga $\frac{2}{3}$. Ej heller Sverige är främmande för skuldförbindelser med Förenta Staterna.

Förenta Staternas kapitalism, dess trustar, banker och andra penninginstitutioner, är således all världens långivare. Staterna äro däremot låntagare. Varje stat har stora statsskulder. Varje stat har fått nedlåta sig att tigga Förenta Staternas kapitalister om ekonomisk hjälp. Dessa ha i regel genast varit villiga därtill, men har staterna samtidigt varit tvungna att hos dem förpanta järnvägar, skogar, gruvor, vattenfall och

Finanskungen Pierpont Morgan.

Hur S. A. C. kom föll.

De många tusen kamrater inom S. A. C., som under årens lopp sällat sig till den syndikalistiska rörelsen, skall det säkerligen intressera att erhålla en kort översikt över vår organisations historia, vad som föregick bildandet, vilka krafter som voro i verksamhet för dess framskapande, de förberedande konferenserna och resolutionerna från dessa, den konstituerade kongressen etc. Vi skola i det följande söka lämna en sådan framställning och likaledes i kronologisk ordning införa alla de beslut och resolutioner, som kunna betraktas hava historiskt värde. Kamraterna skola på detta sätt i "Syndikalismen" få en samlad, dokumentarisk framställning om den svenska syndikalismens uppkomst och utveckling, en framställning som delvis även kan tjäna som uppslagsbok för de intresserade.

I.

Den rent borgerliga prägel, som den svenska fackföreningsrörelsen hade vid sekelskif-

dylikt, vilka områden nu exploateras av Förenta Staternas kapitalism.

Genom det ekonomiska grepp, som den amerikanska kapitalismen har om staterna, äro dessa tvingade att böja sig. Staterna äro intet annat än marionetter i kapitalismens händer. Staternas politik dirigeras fullständigt av dem som ha den ekonomiska makten. De senaste årens stormaktspolitik och de otaliga resultatslösa "fredskonferenserna" har mera än tydligt bevisat detta.

I Genuakonferensen 1922 deltog ej Förenta Staterna med några ombud. Men Förenta Staternas verkliga härskare, dess kapitalism, var där företrädd. Ingen mindre än Pierpont Morgan, den amerikanske mångmiljonären, reste då till Europa med fullmakt från ett mäktigt amerikanskt penningssyndikat, för att kontrollera och dirigera konferensen. Han var inte där som ombud. Det behövdes inte. Bakom kulisserna skötte han ruljansen. Med sitt starka ekonomiska inflytande reglerade han det hela. Den gången gällde det särskilt den brännande oljefrågan, i vilken Förenta Staternas kapitalism hade så många intressen att bevaka, samt Frankrikes utrymning av Ruhrdistriktet.

tet, kunde icke i längden tillfredsställa de radikalt inriktade elementen. Visserligen var denna fackföreningsrörelse socialdemokratiskt behärskad, men den socialdemokratiska överhögheten avsatte icke någon socialistisk ideologi till grundval för fackföreningsrörelsens verksamhet. Tvärtom syntes denna socialdemokratiska överhöghet just vara ett hinder för en sådan tingens ordning. Det låg den gången uppenbart i det socialdemokratiska partiets intresse att för partiet monopolisera socialismen och att blott tilldela fackföreningsrörelsen en uppgift *inom det borgerliga samhällets ram*. Att tilldela fackföreningsrörelsen socialistiska uppgifter skulle vara att skapa en rival till partiet, ett förhållande som så mycket mindre kun-

På den stora Londonkonferensen var det åter den amerikanska kapitalismen, som dominerade. Utan dess pengar kunde de där samlade "stora" politikerna från snart sagt alla länder intet göra. Resultatet blev antagandet av den amerikanska kapitalismens förslag, den så kallade Dawesplanen. Om Dawesplanen fullföljes och ej krosas genom arbetarnas samfälliga internationella kamp, kommer denna att fullständigt utplundra all världens arbetare, i främsta rummet de europeiska.

Den amerikanska kapitalismen är således i stor utsträckning världens herre. Staterna äro beroende av denna kapitalistiska makt. Det spelar i detta sammanhang ej någon vidare roll vilken politisk sammansättning staterna ha, vilka regeringar som sitta vid makten. Alla äro de sprattelgubbar, marionetter i kapitalismens händer.

Att försöka bekämpa denne kapitalistiske motståndare på det politiska området är fåfäng möda. Den striden måste upptagas på det ekonomiska kampfältet, och helst internationellt.

Arbetareklassens kamporgan i den striden måste vara de ekonomiska organisationerna, kapitalismens nedbrytare och socialismens uppbyggare.

de tolereras, som partiet, då som nu, levde parasitens liv på fackföreningsrörelsen. Genom den kollektiva anslutningen till partiet av fackföreningarna förskaffade sig partiet medel ur föreningskassorna till sin parti-propaganda. Blev fackföreningsrörelsen själv socialistisk, skulle den måhända bli en konkurrent till partiet, vilket man ville akta sig för.

Efterhand som det framväxte en opposition till socialdemokratien, en riktning inom arbetarerörelsen, som riktade sig emot själva den socialdemokratiska grundåskådningen, började denna riktning att aggressivt vända sig emot det moraliskt orenliga förhållandet, att även de oppositionella genom fackföreningarnas kollektivanslutning blevo tvångsmässigt inskrivna i ett parti, vars åsikter de icke gillade. Denna opposition ledde till införandet av den så kallade reservationsrätten, en åtgärd som blott skenbart upphävd missförhållandet, men tillät partiet att fortsätta sitt paratitära liv på fackföreningsrörelsen, varmed det ännu i dag fortsätter.

Den oppositionella riktning, som utkristalliserade sig ur den socialistiska ungdomsrörelsen och sedermera döptes till ungsocialism, har faktiskt varit syndikalismens förberedare i det här landet, och det var också från detta håll initiativet kom till skapandet av en syndikalistisk organisation.

Denna riktning vände sin kritik icke blott mot socialdemokratien som partiorganisation, den vände sig även mot den under socialdemokratien andligt subordinerade fackföreningsrörelsen. Den vände sig emot den skrämmässiga organisationsformer, emot den härur framväxande taktiken, som ofta ledde till organiserat strejkbryteri. Den vände sig emot den centralism, som tillämpades, och emot ledarnas förmynderskap över medlemmarna. Den fordrade självbestämmanderätt för medlemmarna beträffande rätten att besluta stridsåtgärder och att föra underhandlingar. Den ville engagera fackföreningsrörelsen i den antimilitaristiska propagandan och i kampen mot kriget. Den ville förflera kampmedlen. Den propagerade

för sabotage, obstruktion och generalstrejk. Den ville giva organisationerna andra former, ville en federalistisk sammanslutningsform i stället för den centralistiska, och "till syvende og sist" ville den giva fackföreningsrörelsen ett socialistiskt innehåll genom att utöver kampen för dagen även giva den till uppgift att bli den framtida förvaltaren av den socialistiska produktionen.

Allt detta fixerades naturligtvis icke på en dag. Det växte fram så småningom och utvecklades till större och större klarhet. När man 1910 skred till bildandet av S. A. C. funnos väl i en del avseenden oklara uppfattningar och dunkla begrepp om diverse ting, som det för övrigt ännu kan finnas, vilket är naturligt för en nyskapad socialistisk arbetarerörelse. Men man torde kunna påstå, att den syndikalistiska ideologien redan den gången i sina stora drag var utformad. Säkert är emellertid, att den ungsocialistiska rörelsen skapade de ideologiska förutsättningarna för en syndikalistisk rörelse i detta land, och utan detta förarbete skulle måhända S. A. C. icke ha existerat i dag.

Ifrån ungsocialisternas sida lades det icke ringa vikt vid betoningen av nödvändigheten att befria fackföreningsrörelsen från socialdemokratiens andliga förmynderskap, då man menade, att detta med nödvändighet korrumpade organisationernas kampduglighet. På Landsorganisationens konstituerande kongress 1898 insköts i stadgarna följande bestämmelse:

"Ansluten förening har att senast inom tre år efter sitt inträde i landsorganisationen även ansluta sig till det socialdemokratiska arbetarepartiet; i annat fall anses föreningen från landsorganisationen skild."

På kongressen 1900 förändrades emellertid denna bestämmelse och ersattes med följande:

"Landsorganisationens åliggande är tillika att verka för varje fackförenings anslutning till sin orts arbetarekommun och genom denna till Sverges socialdemokratiska arbetareparti."

Slutligen ströks även denna bestämmelse år 1909, men antog kongressen samtidigt en förklaring, att även om man beslutat sig för att "formellt" stryka denna bestämmelse så

var därmed ingalunda det andliga förhållandet förändrat mellan fackföreningsrörelsen och socialdemokratien. Och fackföreningarnas kollektiva anslutning till partiet blev även i fortsättningen grundvalen för partiets parasitära ställning.

Genom fackföreningsrörelsens andliga vasallskap till socialdemokratiska partiet påverkades arbetarnas stridsföring ofta på ett synnerligen ogynnsamt sätt. Icke blott det, att fackföreningarna vände sig att mera lita på partiet än på sig själva, och att i partiet se den slutliga befriaren från den kapitalistiska utsugningen. "Endast statens makt kan vara hävstång till att genomföra kapitalistklassens expropriation och produktions nya organiserings" . . . , förklarade Branting och tillade: "Att uppfostra och organisera hela arbetareklassen utan de medel som den politisk parlamentariska kampen erbjuder, är dock helt visst ett hopplöst företag."

Dylika åskådningar övade inflytande på den fackliga stridsföringen på ett fördärligt sätt. Man ser exempelvis hur de norrländska stuveriarbetarna så sent som 1909 till den kapitalistiska regeringen inlämna en av 500 stuveriarbetare undertecknad petition om att regeringen måtte ingripa emot de norrländska arbetsköparna inom stuveribranschen och tvinga dessa att upphäva den bojkott de igångsatt mot arbetarnas kooperativa företag inom denna industri.

Vid slutande av kollektiva avtal med arbetarna eftersträvade arbetsköparna att få in den beryktade paragraf 23, som bestämde, att "arbetsgivaren har rätt att fritt antaga och avskeda arbetare, att leda och fördela arbetet".

Vid direkta förhandlingar mellan Svenska Arbetsgivareorganisationen och Landsorganisationen år 1906 konfirmerades denna kapitalistiska monopolism av Landsorganisationen i följande form:

"Med iakttagande av avtalets bestämmelser i övrigt äger arbetsgivaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller avskeda arbetare samt att använda arbetare, oavsett om dessa äro organiserade eller ej."

Denna paragraf återspeglar förträffligt den borgerliga åskådning, som präglade

fackföreningsrörelsen. Hela den produktiva verksamheten betraktades som ett privatkapitalistiskt privatintresse, som ingen hade rätt att blanda sig i. Arbetsköparnas krav på full och erkänd suveränitet beträffande produktionens ordnande ansågs vara arbetsköparens "naturliga rätt". När det från ungsocialistiskt håll hävdades, att detta alls icke kunde vara ett suveränt privatintresse, men att den produktiva verksamheten tvärt om i allra högsta grad var ett samhällsintresse, så hade man i bästa fall ingenting annat än en oförstående axelrykning till svar från den socialdemokratiska och fackliga ledningen.

1908 hotade arbetsköparna med en större lockout. Villkoret för att taga tillbaka detta hot var att den beryktade paragraf 23 skulle intagas i det omfattande avtal som skulle träffas detta år. Transportarbetarna höllo på att välta hela uppgörelsen. De voro hellre benägna för att taga strid emot § 23. Deras extra kongress nekade att böja sig. Men va' en till riksdagen förestodo och enligt socialdemokraterna m^oste arbetareklassen samla hela sin kraft för att välja representanter till den lagstiftande församlingen. Man övade en våldsam påtryckning på kongressen för att förmå den att falla undan för det socialdemokratiska partiintresset och åsidosätta de fackliga och ekonomiska intressena. Och slutligen lyckades det. Paragraf 23 accepterades.

Ooupphörligt dömdes arbetarnas fackliga strider till kraftlöshet och ineffektivitet på grund av partiinflytandet, på grund av de hänsyn som måste tagas till partiintressen. En väsentlig skuld till den kraftlöshet som präglade storstrejken 1909 låg hos detta vasallskap under politiska partiintressen. Partipolitikerna voro i allmänhet även ledare inom landsorganisationen. Det fanns ingen framdrift och kampanja. "Samhällets" (det kapitalistiska) intresse sattes över arbetarnas. "Det gick icke att hålla igen längre", förklarade Landsorganisationens ordf., Herman Lindqvist ursäktande inför riksdagen på tal om storstrejken. Nej, strejken krävdes med en sådan styrka av arbetarna, att kra-

vet icke kunde ignoreras. Men striden kunde förfuskas. Och den förfuskades. Framförallt genom att arbetarna i offentlig tjänst icke drogos med i striden. Kommunalarbetarna erhöilo exempelvis direkt strejkförbud från vaticanen — för samhällets skull. Kommunikationsarbetarnas frånvaro får skrivas på samma konto. När kapitalisterna under 1910 års remissdebatt i riksdagen anklagade ledarna för att ha övat tryck på järnvägsmännen för att få dem med, förklarade Herman Lindqvist: "Jag ber här inför kammaren få påpeka, att det är absolut felaktigt". Men när de kapitalistiska representanterna likväl yttrade farhågor för att man skulle komma att förleda järnvägsmännen *emot staten*, grep hr Lindqvist åter ordet och förklarade dessa farhågor vara fullständigt "obefogade".

Från socialdemokratiskt ledarehåll resonnerade man som så, att "samhället" (det kapitalistiska) stod utanför striden mellan kapital och arbete. och att därför de "allmänna samhällsfunktionerna" (järnväg, post, telegraf, telefon, kommunala verk etc.) icke borde indragas. I stället för att göra striden effektivt stodo ledarna och tiggde i de politiska korridorerna om regeringens ingripande. Detta kom slutligen, och nu nådde den under partiinflytande ledda striden sin kulmen i politisk naivism. Om Landsorganisationen ville draga tillbaka en del av de strejkande arbetarna skulle regeringen *medla*. Branting förklarade sedermera, att man krävde "garantier" för att detta skulle bli inledning till "uppställning av det hela". Dessa krävda garantier "presterades också", sade Branting, genom förlikningsmannens "tolkning" av regeringens uttalande. På grundval av dessa "garantier" företogs så den beryktade "rationella klyvningen", som besegrade arbetarnas nederlag. "Garantierna" visade sig sedan alls icke vara några garantier. Helt naturligt, då det var arbetsköparna och icke regeringen som avgjorde villkoren för arbetarnas återintagande i arbete.

Nederlaget efter 1909 kom bägaren att rinna över. Man var inom breda lager trött

på detta slag av partibunden fackföreningsrörelse, som faktiskt sålde arbetarnas ekonomiska intressen för politiska hänsyn. Kravet på en ny fackföreningsrörelse uppstod på skilda håll och nere i Skåne sammankallades 1910 ett par konferenser, vilka vi skola behandla i nästa nummer.

Den ungsocialistiska rörelsen har, som sagt, andligt förberett vad som senare kom med bildandet av Sveriges Arbetares Centralorganisation. På den ungsocialistiska kongressen 1908 antogs en resolution av följande innehåll:

"Då kongressen anser, att den parlamentariska taktiken icke är ägnad att föra arbetarna fram till det mål varefter de sträva: det socialistiska samhället, uttalar densamma: för arbetareklassen gäller det icke att erövra den politiska makten, som alltid kommer att ligga i händerna på dem som äro innehavare av samhällets rikedomar, och därmed statsinstitutionerna, utan fastmera att erövra den ekonomiska makten, och som medel för denna erövring äro generalstrejken och den verkliga kooperationen de mest effektiva vapnen. I konsekvens därmed uppmanar kongressen förbundets medlemmar att med iver och energi deltaga i det kooperativa och fackliga arbetet, att upplysa fackföreningsmedlemmarna om, att deras organisationer äro det enda verkligt effektiva stöd de hava i kampen mot kapitalistsamhället och att de äro bestämnda att utgöra framtidens produktionsorganisationer. Vidare gäller det att agitera för den fackliga sociala generalstrejken och noga aktgiva på de företeelser, som tvinga arbetarna att slå in på en ny facklig taktik samt i tid agitera för en dylik. Isynnerhet gäller det för närvarande att kraftigt agitera mot och försöka kväva i sin linda de försök till facklig centralisering, som ytterst hava till avsikt att beröva fackföreningsmedlemmarna deras självbestämmanderätt och samla makten i händerna på några få personer som i många fall glömt att de utgått från arbetarna och därför av politiska eller andra skäl kunna träffa för arbetarna oförmånliga uppställningar."

Slår man upp Bränd från åren närmast före 1910, finner man hur stor uppmärksamhet man ägnar fackföreningsrörelsen. Syndikalistiska artikelserier infördes, utgörande översättningar av Lagardelle, Griffuehes, Yvetot och andra kända franska syndikalister. Och man återfinner en rad av svenska pennor, som propagerade i samma riktning: John Andersson, Birger Svahn, Gustav Sjöström, Gottfrid Ljungdahl, Hugo

Lindberg, Edvin Lindstam, Albert Jensen och många andra.

Genom denna propaganda hade man drivit fram generalstrejken till öppen debatt och tvingade socialdemokraterna att taga ställning. Branting såg sig nödsakad att ingripa med hela sin auktoritet för att slå ned den farliga generalstrejksidén, som alls icke gick i stil med partiintressena, och från ungsocialisterna besvarades hans kritik med en broschyr av Albert Jensen. Tanken kunde icke dödas. Tvärtom utbredde den sig alltmera. På hundratals möten runt om i landet levererade ungsocialisterna bataljer med socialdemokraterna, och till sist hade sympatierna för generalstrejken blivit så starka, att när lockouten 1909 kom, det icke längre gick att hålla tillbaka, för att använda Herman Lindqvists förut citerade yttrande i riksdagen.

Frågan om sabotage framfördes likaledes av ungsocialisterna. Det utgavs broschyrer och hölls föredrag, vilka renderade åtal och fängelse för talarna. Över huvud taget trängde sig frågan om *direkt aktion* kontra *parlamentarism* fram till allmän uppmärksamhet. Hela den syndikalistiska idéologien ställdes under debatt.

Även genom den skriftliga propagandan förberedde ungsocialisterna den syndikalistiska rörelsen. Redan 1907 utgav Ungsocialistiska Förbundet tysken dr Friedebergs kända broschyr "Parlamentarism och generalstrejk" i vilken det bland annat förkunnades: "Målet, som vi eftersträva: upprättandet av den socialistiska samhällsordningen, kan blott bli förverkligat därigenom, att yrkes- och fackförbunden bli bärare av produktionen. Fackförbunden bära för

övrigt redan fröet till den nya samhällsordningen inom sig." Samma år utkom en annan broschyr: "Ungsocialism — Socialdemokrati" av Albert Jensen, som i mångt och mycket var en rent syndikalistisk propagandabroschyr, och i vilken det bland annat hette:

"Arbetarna skola själva i sina fackföreningar framskapa de organ, som bliva dugliga att övertaga den samhälleliga produktionen... Man måste göra arbetarna förtrogna med den tanken, att de endast ha sin egen kraft, sitt eget initiativ, sina egna organisationer att lita sig till; att de själva måste utföra det omdaningens arbete som är nödvändigt; att detta icke kan genomföras genom tomma ord-dekret från en parlamentarisk församling; att de själva måste bryta sina egna bojar genom den direkta praktiska verksamheten på samhällets ekonomiska område."

Slutligen utkom år 1910 på ungsocialisternas förlag G. H-son Holmbergs förträffliga arbete "Syndikalismen", vars betydelse för den snart framkommande syndikalistiska rörelsens idéologiska underbyggnad knappast kan överskattas, ett arbete som fick stor spridning bland de missnöjda elementen.

Många och mycket vore ännu att anföra från denna tid, men vårt utrymme är dessvärre allt för knappt. Det kunde således varit av historiskt intresse att anföra några av de resolutioner som antogs på möten runt om i landet, resolutioner som avspeglade det djupa missnöje med den gamla fackföreningsrörelsen, som förefanns, och de krav om en ny organisation som framställdes. Vi måste emellertid inskränka oss till det redan anförda och i nästa nummer behandla Lundakonferenserna och deras beslut, som slutligen ledde till sammankallandet av den kongress på vilken S. A. C. definitivt bildades.

